

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2023
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język francuski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy Poziom rozszerzony Poziom dwujęzyczny
<i>Termin egzaminu:</i>	5 maja 2023 r. – poziom podstawowy 12 maja 2023 r. – poziom rozszerzony; poziom dwujęzyczny
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	19 września 2023 r.

Opracowanie:

Katarzyna Gańko (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Beata Zawisza (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi)

Opieka merytoryczna

Ludmiła Stopińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Beata Trzcińska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Mariola Jaśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Centralna Komisja Egzaminacyjna

ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa

tel. 22 536 65 00, fax 22 536 65 04

e-mail: sekretariat@cke.gov.pl

www.cke.gov.pl

Język francuski

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

W roku szkolnym 2022/2023 egzamin maturalny z języka francuskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z języka francuskiego na poziomie podstawowym składał się z 38 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, zadań na dobieranie), 10 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi oraz 1 zadania otwartego rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (15 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (16 zadań zamkniętych i 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi), znajomości środków językowych (7 zadań zamkniętych i 6 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych oraz 1 zadanie sprawdzające znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 60 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte i otwarte oraz 12 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających (Formuła 2023)		210
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	2
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	6
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	50
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	152
	ze szkół publicznych	183
	ze szkół niepublicznych	27
	kobiety	148
	mężczyźni	62
	bez dysleksji rozwojowej	182
	z dysleksją rozwojową	28

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu – w Formule 2023 i Formule 2015 – zwolniono 39 uczniów – laureatów i finalistów Olimpiady Języka Francuskiego.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

TABELA 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	3
	słabowidzący	-
	niewidomi	-
	słabosłyszący	-
	niesłyszący	1
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	1
	z zaburzeniem widzenia barw	1
	o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy ² (obywatele Ukrainy)	-
Ogółem	6	

3. Przebieg egzaminu

TABELA 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		5 maja 2023 r.	
Czas trwania egzaminu		120 minut	
Liczba szkół		131	
Liczba zespołów egzaminatorów*		5	
Liczba egzaminatorów*		37	
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)		2	
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	-
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)		3	

* Dane dotyczą wszystkich poziomów egzaminu (podstawowego, rozszerzonego i dwujęzycznego) łącznie.

² Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2023 r. poz. 103, z późn. zm.).

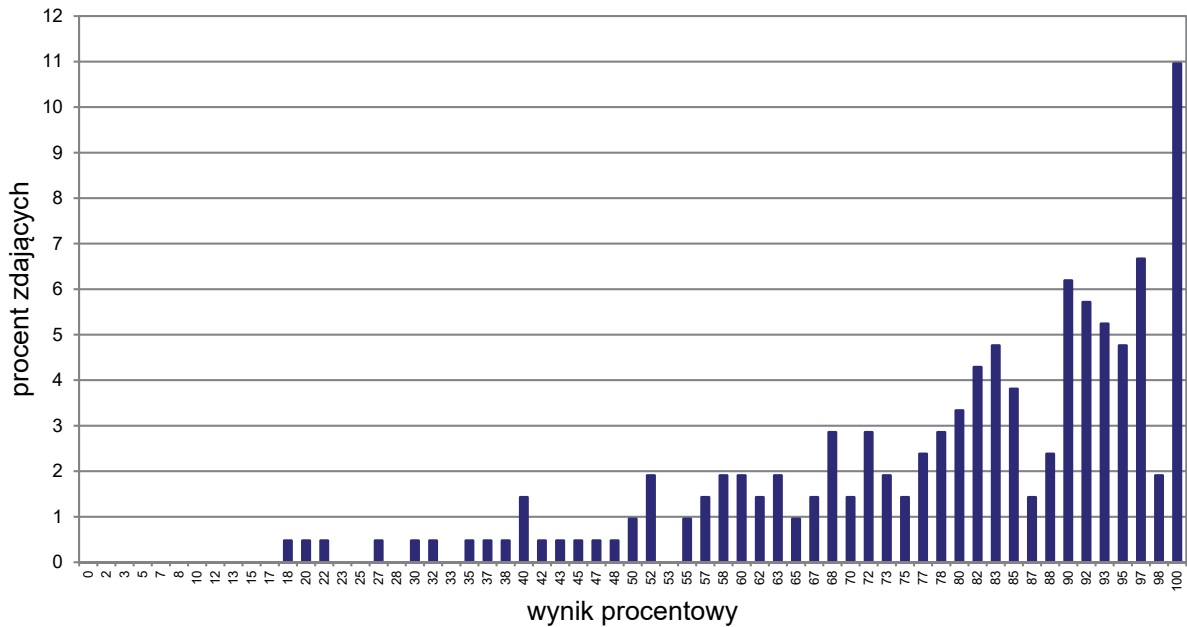
³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. 1644, z późn. zm.) – podano łącznie dla Formuły 2023 i Formuły 2015.

⁴ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

WYKRES 1. Rozkład wyników zdających

TABELA 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem Formuła 2023	210	18	100	83	100	79	19	94
w tym:								
bez dysleksji rozwojowej	182	20	100	85	100	81	18	99
z dysleksją rozwojową	28	-	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

TABELA 5. Poziom wykonania zadań

Rozumienie ze słuchu

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności, wypowiedziane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka [...].</i>	II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	94
1.2.			87
1.3.			95
1.4.			67
1.5.			78
2.1.		II.3) Zdający określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi.	91
2.2.		II.4) Zdający określa kontekst wypowiedzi [...].	80
2.3.		II.2) Zdający określa główną myśl wypowiedzi [...].	83
2.4.		II.3) Zdający określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi.	86
2.5.		II.2) Zdający określa główną myśl wypowiedzi [...].	81
3.1.		II.3) Zdający określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi.	86
3.2.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	81
3.3.			93
3.4.			82
3.5.		II.2) Zdający określa główną myśl wypowiedzi [...].	86

Rozumienie tekstów pisanych

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	
4.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności [...].</i>	III.1) Zdający określa główną myśl [...] fragmentu tekstu.	94
4.2.			90
4.3.			98
4.4.			88
5.1.		III.1) Zdający określa główną myśl tekstu [...].	85
5.2.		III.3) Zdający określa kontekst wypowiedzi [...].	95
5.3.		III.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.	81
5.4.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności [...].</i>	VIII.1) Zdający przekazuje [...] informacje zawarte w materiałach wizualnych.	84
5.5.	V. Przetwarzanie wypowiedzi. <i>Zdający zmienia formę przekazu [...] pisemnego [...].</i>	III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	79
5.6.	I. Znajomość środków językowych.	VIII.2) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym [...] informacje sformułowane w tym języku obcym.	57
5.7.	<i>Zdający posługuje w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>		62

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
6.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności [...].</i>	III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	83
6.2.			87
6.3.		III.8) Zdający odróżnia informacje o faktach od opinii.	69
6.4.		III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	79
6.5.		III.6) Zdający układa informacje w określonym porządku.	73
7.1.		III.5) Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu.	90
7.2.			88
7.3.			74
7.4.			81

Znajomość środków językowych

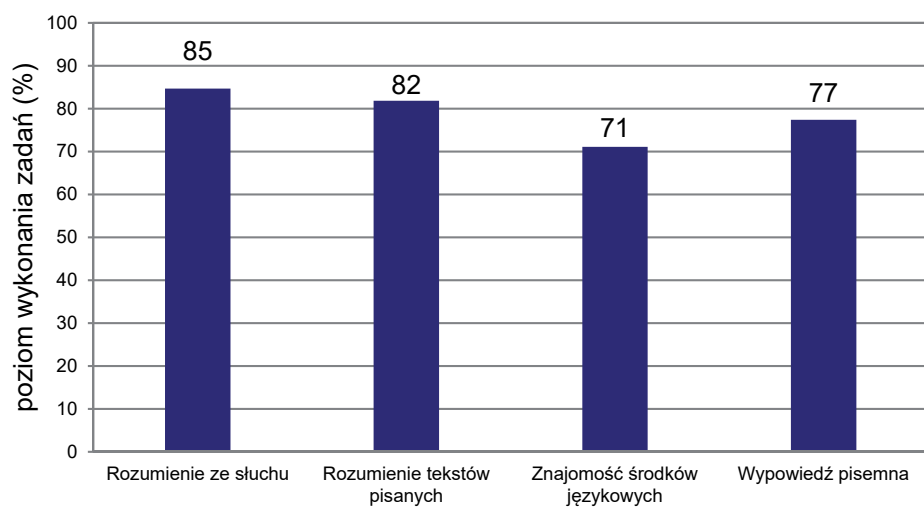
Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
8.1.	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p><i>Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i></p>	<p>1. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</p>	80
8.2.			92
8.3.			89
9.1.			86
9.2.			88
9.3.			62
9.4.			84
10.1.			59
10.2.			72
10.3.			26
11.1.			69
11.2.			60
11.3.			59

Wypowiedź pisemna

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe		
12.	I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>	I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...]. V.2) Zdający opowiada o czynnościach [...] i wydarzeniach z przeszłości [...].	treść	70
	III. Tworzenie wypowiedzi. <i>Zdający samodzielnie tworzy [...] proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne [...].</i>	V.3) Zdający przedstawia fakty z przeszłości [...]. V.6) Zdający przedstawia [...] opinie [...] innych osób.	spójność i logika wypowiedzi	93
	IV. Reagowanie na wypowiedzi. <i>Zdający [...] reaguje w formie prostego tekstu pisanego w typowych sytuacjach [...].</i>	V.10) Zdający przedstawia sposób postępowania (np. udziela instrukcji [...], określa zasady). VII.3) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.	zakres środków językowych	77
	V. Przetwarzanie wypowiedzi. <i>Zdający zmienia formę przekazu [...] pisemnego [...].</i>	VIII.3) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.	poprawność środków językowych	80

WYKRES 2.

Poziom wykonania zadań w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

W roku szkolnym 2022/2023 egzamin maturalny z języka francuskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z języka francuskiego na poziomie rozszerzonym składał się z 31 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) oraz 17 zadań otwartych, w tym 16 krótkiej i 1 rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (11 zadań zamkniętych i 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi), rozumienia tekstów pisanych (14 zadań zamkniętych i 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi), znajomości środków językowych (6 zadań zamkniętych i 8 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych oraz 2 zadania sprawdzające znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub w minimalnym stopniu adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 60 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte lub otwarte w obszarach rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych i znajomości środków językowych oraz 13 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 6. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających (Formuła 2023)		515
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół na wsi	4
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	37
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	141
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	333
	ze szkół publicznych	436
	ze szkół niepublicznych	79
	kobiety	395
	mężczyźni	120
	o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy ² (obywatele Ukrainy)	-

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu – w Formule 2023 i Formule 2015 – zwolniono 39 uczniów – laureatów i finalistów Olimpiady Języka Francuskiego.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz. U. poz. 1246).

² Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2023 r. poz. 103, z późn. zm.).

TABELA 7. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	5
	słabowidzący	-
	niewidomi	-
	słabosłyszący	-
	niesłyszący	-
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	1
	z zaburzeniem widzenia barw	-
Ogółem	6	

3. Przebieg egzaminu

TABELA 8. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		12 maja 2023 r.	
Czas trwania egzaminu		150 minut	
Liczba szkół		291	
Liczba zespołów egzaminatorów*		5	
Liczba egzaminatorów*		37	
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)		6	
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	-
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)		12	

* Dane dotyczą wszystkich poziomów egzaminu (podstawowego, rozszerzonego i dwujęzycznego) łącznie.

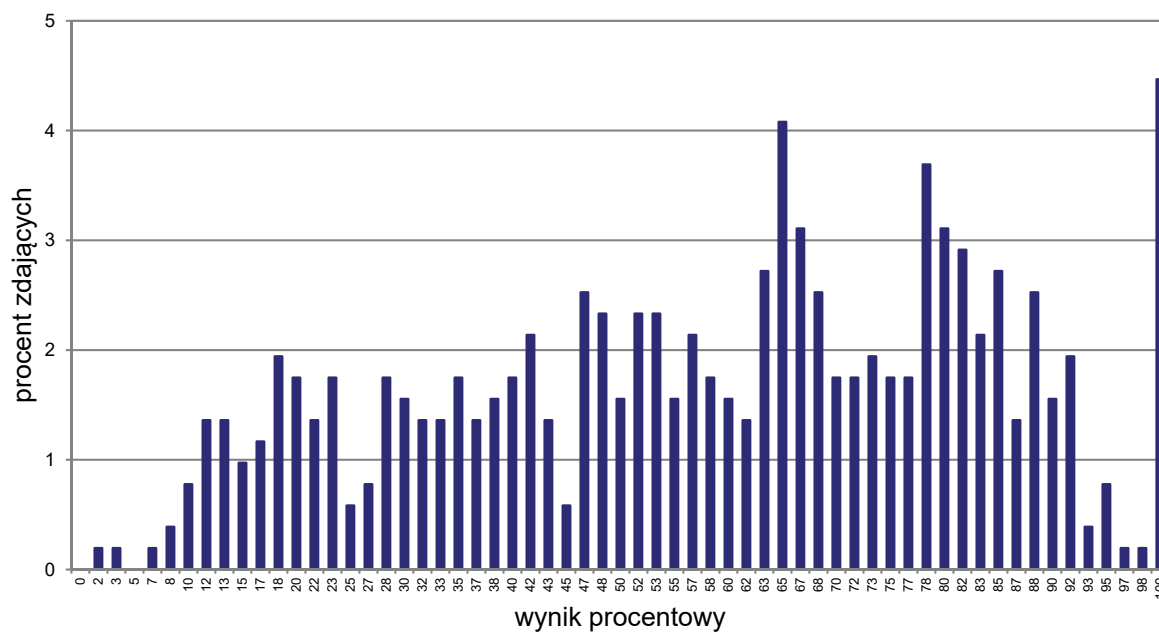
³ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. 1644, z późn. zm.) – podano łącznie dla Formuły 2023 i Formuły 2015.

⁴ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

WYKRES 3. Rozkład wyników zdających

TABELA 9. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem Formuła 2023	515	2	100	62	100	58	25

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

TABELA 10. Poziom wykonania zadań

Rozumienie ze słuchu

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie różnorodne złożone wypowiedzi ustne wypowiedziane w naturalnym tempie [...].</i>	II.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w wypowiedzi.	73
1.2.		II.8) Zdający odróżnia informacje o faktach od opinii.	70
1.3.			83
1.4.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	77
1.5.			77
1.6.		II.3) Zdający określa intencje, nastawienia i postawy nadawcy/autora wypowiedzi.	57
2.1.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	68
2.2.		II.9) Zdający rozpoznaje informacje wyrażone pośrednio oraz znaczenia przenośne.	53
2.3.			64
2.4.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	65
2.5.			71

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	
3.1.	<p>II. Rozumienie wypowiedzi.</p> <p><i>Zdający rozumie różnorodne złożone wypowiedzi ustne wypowiedziane w naturalnym tempie [...].</i></p>	<p>VIII.2) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym [...] informacje sformułowane w tym języku obcym.</p>	49
3.2.	<p>V. Przetwarzanie wypowiedzi.</p> <p><i>Zdający zmienia formę przekazu ustnego [...].</i></p>		60
3.3.	<p>I. Znajomość środków językowych.</p>		51
3.4.	<p><i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i></p>		43
		<p>II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.</p>	

Rozumienie tekstów pisanych

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
4.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne [...].</i>	III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	78
4.2.			76
4.3.		III.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.	77
4.4.		III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	77
4.5.			71
5.1.		III.5) Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu.	71
5.2.			49
5.3.			53
5.4.			73
5.5.			56

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)	
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe		
6.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne [...].</i>	III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	79	
6.2.			70	
6.3.			69	
6.4.		III.9) Zdający rozpoznaje informacje wyrażone pośrednio oraz znaczenia przenośne.	63	
6.5.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] różnorodne złożone wypowiedzi pisemne [...].</i>	VIII.2) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym [...] informacje sformułowane w tym języku obcym.	23	
6.6.			V. Przetwarzanie wypowiedzi. <i>Zdający zmienia formę przekazu [...] pisemnego [...].</i>	64
6.7.	I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i>		III.8) Zdający odróżnia informacje o faktach od opinii.	37
6.8.			III.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.	60

Znajomość środków językowych

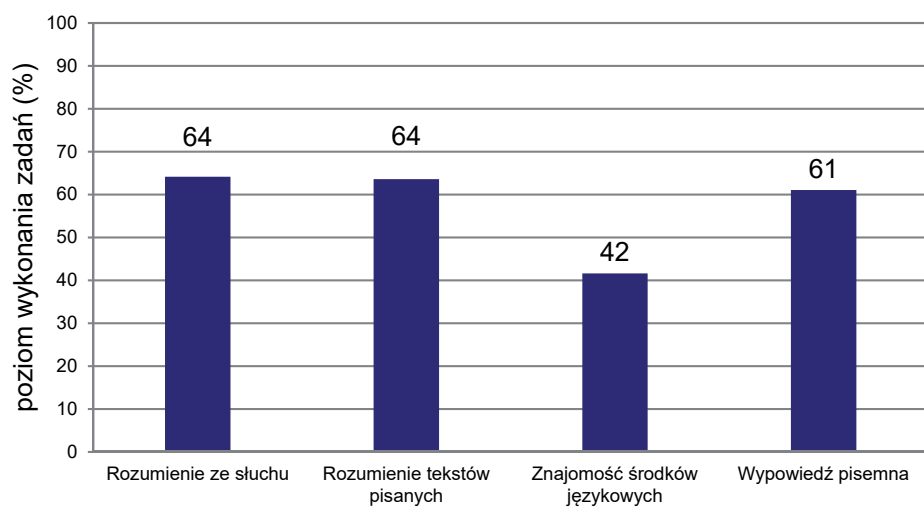
Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
7.1.	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p><i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i></p>	<p>1. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</p>	16
7.2.			47
7.3.			58
7.4.			77
7.5.			71
7.6.			37
8.1.			33
8.2.			59
8.3.			58
8.4.			33
9.1.			14
9.2.			22
9.3.			19
9.4.			37

Wypowiedź pisemna

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe		
10.	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p><i>Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</i></p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p><i>Zdający samodzielnie tworzy [...] w miarę złożone, bogate pod względem treści, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne [...].</i></p> <p>IV. Reagowanie na wypowiedzi.</p> <p><i>Zdający [...] reaguje w formie w miarę złożonego tekstu pisanego w różnorodnych sytuacjach [...].</i></p>	<p>I. Zdający posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych) [...].</p>	zgodność z poleceniem	64
		<p>V.3) Zdający przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości.</p> <p>V.6) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia i ustosunkowuje się do opinii [...].</p>	spójność i logika wypowiedzi	74
		<p>V.8) Zdający stawia tezę, przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu, kończy wypowiedź konkluzją.</p>	zakres środków językowych	56
		<p>V.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.</p> <p>V.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.</p> <p>VII.3) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.</p>	poprawność środków językowych	52

WYKRES 4.

Poziom wykonania zadań w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Poziom dwujęzyczny

1. Opis arkusza

W roku szkolnym 2022/2023 egzamin maturalny z języka francuskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z języka francuskiego na poziomie dwujęzycznym składał się z 28 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) oraz 18 zadań otwartych, w tym 17 krótkiej i 1 rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (11 zadań zamkniętych i 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi), rozumienia tekstów pisanych (12 zadań zamkniętych i 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi), znajomości środków językowych (5 zadań zamkniętych i 9 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD, natomiast zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych oraz 1 zadanie sprawdzające znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub w minimalnym stopniu adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 60 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte lub otwarte w obszarach rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych i znajomości środków językowych oraz 15 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 11. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających (Formuła 2023)		149
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	ze szkół publicznych	149
	ze szkół niepublicznych	-
	kobiety	98
	mężczyźni	51

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu – w Formule 2023 i Formule 2015 – zwolniono 39 uczniów – laureatów i finalistów Olimpiady Języka Francuskiego.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz. U. poz. 1246).

TABELA 12. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	2
	słabowidzący	-
	niewidomi	-
	słabosłyszący	-
	niesłyszący	1
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	-
	z zaburzeniem widzenia barw	1
Ogółem	4	

3. Przebieg egzaminu

TABELA 13. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		12 maja 2023 r.	
Czas trwania egzaminu		180 minut	
Liczba szkół		24	
Liczba zespołów egzaminatorów*		5	
Liczba egzaminatorów*		37	
Liczba obserwatorów ² (§ 8 ust. 1)		-	
Liczba unieważnień ³	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	-
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	-
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	-
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	-
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	-
Liczba wglądów ³ (art. 44zzz)		-	

* Dane dotyczą wszystkich poziomów egzaminu (podstawowego, rozszerzonego i dwujęzycznego) łącznie

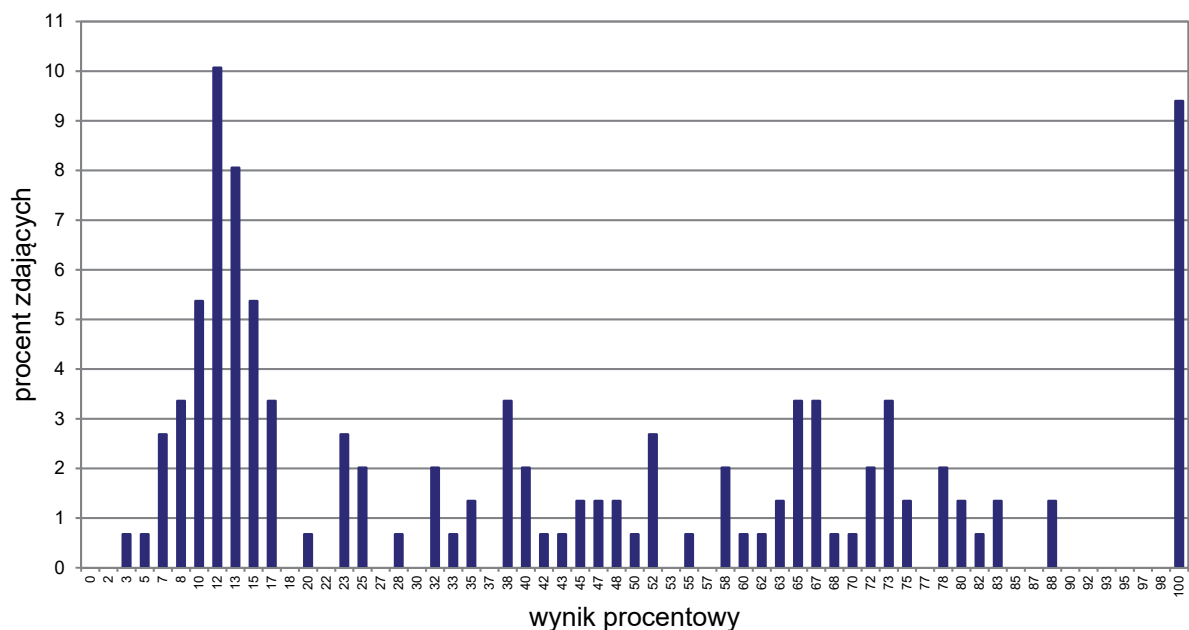
² Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. 1644, z późn. zm.) – podano łącznie dla Formuły 2023 i Formuły 2015.

³ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

WYKRES 5. Rozkład wyników zdających

TABELA 14. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem Formuła 2023	149	3	100	38	12	42	31

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

TABELA 15. Poziom wykonania zadań

Rozumienie ze słuchu

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)	
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe		
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie różnorodne wypowiedzi ustne o wysokim stopniu złożoności wypowiedziane również w szybkim tempie [...].</i>	II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	51	
1.2.			58	
1.3.			37	
1.4.			60	
1.5.			59	
2.1.			43	
2.2.			43	
2.3.			II.3) Zdający określa intencje, nastawienie i postawy nadawcy/autora wypowiedzi.	64
2.4.			II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	53
2.5.			48	
2.6.			II.2) Zdający określa główną myśl wypowiedzi [...].	52

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)	
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe		
3.1.	<p>II. Rozumienie wypowiedzi.</p> <p><i>Zdający rozumie różnorodne wypowiedzi ustne o wysokim stopniu złożoności wypowiedziane również w szybkim tempie [...].</i></p> <p>V. Przetwarzanie wypowiedzi.</p>	<p>VIII.2) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym [...] informacje sformułowane w tym języku obcym.</p>	23	
3.2.	<p><i>Zdający zmienia formę przekazu ustnego [...] tekstów z różnych dziedzin życia i nauki, o różnym stopniu złożoności [...].</i></p>		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	38
3.3.	<p>I. Znajomość środków językowych.</p>		II.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w wypowiedzi.	26
3.4.	<p><i>Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].</i></p>			32

Rozumienie tekstów pisanych

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe	
4.1.	<p>II. Rozumienie wypowiedzi.</p> <p><i>Zdający rozumie [...] wypowiedzi pisemne o wysokim stopniu złożoności [...].</i></p>	<p>III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.</p>	55
4.2.			41
4.3.			53
4.4.		<p>III.1) Zdający określa główną myśl tekstu [...].</p>	40

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe	
4.5.	II. Rozumienie wypowiedzi. <i>Zdający rozumie [...] różnorodne wypowiedzi pisemne o wysokim stopniu złożoności [...].</i>		49
4.6.	V. Przetwarzanie wypowiedzi. <i>Zdający zmienia formę przekazu [...] pisemnego tekstów z różnych dziedzin życia i nauki, o różnym stopniu złożoności [...].</i>	VIII.2) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym [...] informacje sformułowane w tym języku obcym.	38
4.7.	I. Znajomość środków językowych. <i>Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].</i>		36
4.8.		VIII.5) Zdający streszcza w języku obcym [...] przeczytany tekst.	32
5.1.			57
5.2.		III.5) Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu.	64
5.3.			49
5.4.	II. Rozumienie wypowiedzi.		56
6.1.	<i>Zdający rozumie [...] różnorodne wypowiedzi pisemne o wysokim stopniu złożoności [...].</i>	III.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.	59
6.2.		III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	75
6.3.			59
6.4.		III.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.	60

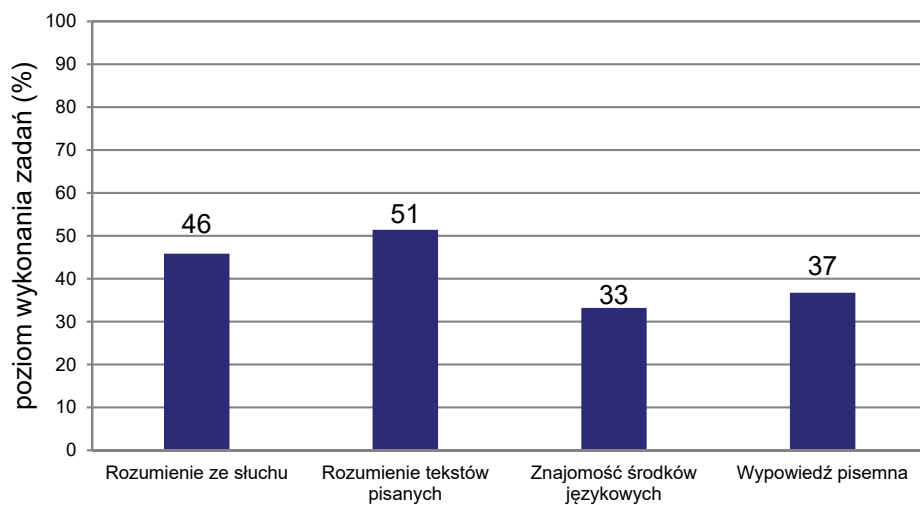
Znajomość środków językowych

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poziom wykonania zadania (%)
	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
7.1.	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p><i>Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].</i></p>	<p>I. Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].</p>	42
7.2.			52
7.3.			48
7.4.			64
7.5.			58
8.1.			23
8.2.			30
8.3.			28
8.4.			21
9.1.			14
9.2.			11
9.3.			31
9.4.			19
9.5.			23

Wypowiedź pisemna

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Kryteria	Poziom wykonania zadania (%)
	Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe		
10.	<p>I. Znajomość środków językowych.</p> <p><i>Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].</i></p> <p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p><i>Zdający samodzielnie tworzy [...] złożone, wieloaspektowe, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne [...].</i></p> <p>IV. Reagowanie na wypowiedzi.</p> <p><i>Zdający [...] reaguje w formie złożonego tekstu pisanego w różnorodnych sytuacjach [...].</i></p>	<p>I. Zdający posługuje się bardzo bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych – w tym związków frazeologicznych, gramatycznych, ortograficznych), wykazując się wysokim poziomem ich poprawności [...].</p>	zgodność z poleceniem	42
		<p>V.2) Zdający opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości [...].</p>	spójność i logika wypowiedzi	45
		<p>V.6) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy [...].</p>	zakres środków językowych	32
		<p>V.8) Zdający stawia tezę, przedstawia w logicznym porządku argumenty [...], kończy wypowiedź konkluzją.</p> <p>V.12) Zdający stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze.</p> <p>V.13) Zdający stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji.</p> <p>VII.3) Zdający [...] przekazuje informacje i wyjaśnienia.</p>	poprawność środków językowych	31

WYKRES 6. Poziom wykonania zadań w zakresie poszczególnych obszarów umiejętności

Komentarz

Poziom podstawowy

Średni wynik uzyskany przez maturzystów przystępujących do egzaminu z języka francuskiego na poziomie podstawowym wyniósł 79% punktów.

Zdający osiągnęli najwyższe wyniki za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu (średni wynik – 85%). Nieco niższy był średni wynik za zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych (82%) oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (77%). Najniższy średni wynik abiturienti uzyskali za zadania sprawdzające znajomość środków językowych (71%).

W obszarze rozumienia ze słuchu zdający uzyskali identyczny średni wynik (85%) za zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu i za zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji.

W zadaniu 1. sprawdzającym umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji wyniki były zróżnicowane: od 67% do 95%. Najłatwiejsze dla zdających okazało się zadanie 1.3. W udzielonym wywiadzie francuski raper Kaaris wyraża zadowolenie z powrotu do swojego rodzinnego miasta z ekipą filmową, a więc zdanie 1.3. *Kaaris est content de revenir dans sa ville natale comme acteur.* jest prawdziwe. Największym wyzwaniem było zadanie 1.4. Poprawnie rozwiązało je 67% zdających. Na pytanie dziennikarza, czy nie przeszkadza mu, że jest traktowany jako raper hardcore, Kaaris wyjaśnia, że rap hardcore jest obecny w jego życiu od najmłodszych lat. Wskazuje to, że zdanie 1.4. *Kaaris écoute du rap hardcore depuis son enfance.* jest prawdziwe.

Umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji sprawdzana była także w zadaniu 3. – zadania 3.2., 3.3. i 3.4. Najłatwiejsze w tym obszarze okazało się zadanie 3.3., w którym należało zdecydować, jaką postawę przyjmuje studentka Nora wobec sytuacji, w której się znalazła. 93% zdających nie miało problemów z wyborem poprawnej odpowiedzi (*À la fin de la conversation, Nora se montre*) **B. optimiste**. Zdający dobrze zrozumieli fragment rozmowy przyjaciół, w którym Nora wyjaśnia, że pomimo odrzucenia jej wniosku o stypendium we Włoszech, nie poddaje się i nie traci nadziei na pozytywne rozpatrzenie jej następnego podania w tej sprawie.

W grupie zadań sprawdzających ogólne rozumienie tekstu (zadanie 2. oraz zadania 3.1. i 3.5.) wyniki maturzystów były dość wysokie – od 80% do 91% punktów.

W zadaniu 2. należało wysłuchać czterech wypowiedzi, które łączył temat Luwru i do każdej z nich dopasować odpowiednie zdanie.

Zadanie 2.

La personne qui parle

- A. contemple un monument d'architecture.
- B. propose de développer ses talents d'artiste.
- C. regrette de ne pas pouvoir visiter un musée.
- D. montre une œuvre d'art aux visiteurs d'un musée.

- E.** donne des conseils pour bien organiser sa visite du musée.
F. présente la raison de la popularité d'une pièce de l'exposition.

2.1.	2.2.	2.5.
E	D	F

Transkrypcja:

Tekst 1.

Le Louvre n'est pas populaire pour rien, vous y trouverez tout ce qui vous intéresse. Arrivez le plus tôt possible, soyez préparé et décidez d'avance ce que vous désirez voir en priorité. Vous voulez voir la Joconde ? Commencez par ça et allez-y directement pour éviter une longue attente dans la file. Limitez votre visite aux œuvres d'un seul artiste, à une seule époque ou à quelques grands chefs-d'œuvre du musée. Si vous savez ce que vous voulez voir et à quel endroit cela se trouve dans le musée, vous économiserez du temps. Le musée est trop grand pour y tourner en rond !

Tekst 2.

Alors, maintenant regardez droit devant vous : nous voyons une statue de femme debout. C'est la Vénus de Milo. Quelqu'un connaît son histoire ? Non ? Bon. Elle a été découverte au début du XIXe siècle sur l'île de Mélos et achetée par l'ambassadeur de France. Quand elle est arrivée ici, au musée du Louvre, elle a été restaurée, sauf ses bras car on avait peur de faire une erreur sur leur position. Maintenant que vous connaissez son histoire, je vous propose de la regarder de plus près et d'observer tous les détails de cette magnifique sculpture.

Tekst 5.

Savez-vous pourquoi beaucoup de personnes veulent admirer une momie égyptienne pendant leur visite au musée ? C'est parce qu'elles ont été marquées par de nombreux livres et films comme, par exemple, la série télévisée « Belphégor ou le Fantôme du Louvre » de Claude Barma et de Jacques Armand, sortie en 1965. Tous basés sur l'histoire de Belphégor, l'esprit d'un dieu barbare qui habitait le corps d'une momie du Louvre et qui se promenait dans les galeries pendant la nuit.

Najwyższy wynik zdający osiągnęli w zadaniu 2.1. sprawdzającym umiejętność określania intencji autora/nadawcy tekstu (91% poprawnych odpowiedzi). Maturzyści, którzy zaznaczyli prawidłową odpowiedź **E**. zrozumieli wyrażenia występujące w nagraniu: *Arrivez le plus tôt possible, soyez préparé et décidez d'avance ce que vous désirez voir en priorité ; Commencez par ça et allez-y directement; Limitez votre visite aux œuvres d'un seul artiste, à une seule époque* i uznali je za rady dotyczące organizacji wizyty w tym znanym muzeum. Najtrudniejsze w tej części arkusza okazały się zadania sprawdzające kontekst wypowiedzi, (zadanie 2.2.) i główną myśl wypowiedzi (zadanie 2.5.).

W zadaniu 2.2. poprawną odpowiedź **D**. wybrało 80% maturzystów. Zdający, którzy dobrze rozwiązali to zadanie, właściwie zinterpretowali sytuację komunikacyjną. Rozpoznali, że osoba, która mówi (najprawdopodobniej przewodnik turystyczny) zwraca się do

zwiedzających muzeum, co sugeruje komentarz na temat Wenus z Milo: *elle est arrivée ici, au musée du Louvre*. Pytanie dotyczące oglądanej rzeźby: *Quelqu'un connaît son histoire ?* wskazuje na to, że adresatem wypowiedzi jest grupa zwiedzających. 8% zdających wybrało zdanie A., które nie jest odpowiedzią prawidłową. Wenus z Milo jest rzeźbą, więc nie może być określona jako „zabytek architektury”. Nadawca tekstu wyraźnie zwraca się do kogoś, zadaje pytania, wydaje polecenia, co nie należy do operacji myślowych związanych z kontemplacją.

W zadaniu 2.5. poprawną odpowiedzią było zdanie **F.**, które wybrało 81% abiturientów. Osoba mówiąca podaje powody popularności mumii egipskiej wśród zwiedzających, tj. liczne książki i filmy opowiadające o obdarzonej niezwykłą mocą mumii, która daje początek upiorniowi o imieniu Belfegor. Upiór ten w nocy nawiedza muzeum w Luwrze. Wskazówką dla zdających był również fragment nagrania: *beaucoup de personnes veulent admirer une momie égyptienne*, co jednoznacznie wskazuje na popularność tego eksponatu.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych absolwenci uzyskali wyższy wynik za zadania sprawdzające ogólne rozumienie tekstu (średni wynik za zadania 5.1.–5.3. i 6.5. – 84%) niż za zadania sprawdzające umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik za zadania 5.4.–5.7. oraz 6.1., 6.2., 6.4. – 76%).

W tym roku w tej części arkusza pojawiło się nowe zadanie, które składało się z dwóch części: trzy jednostki zadań zamkniętych na dobieranie oraz cztery jednostki zadań otwartych. Zadanie to opierało się na czterech tekstach powiązanych słowem kluczem – róża.

Maturzyści osiągnęli wysokie wyniki w zadaniach zamkniętych 5.1.–5.3. – średni wynik 87% poprawnych odpowiedzi, niższe w zadaniach otwartych 5.4.–5.7. – 70% punktów.

Najłatwiejsze okazało się zadanie zamknięte 5.2., w którym należało dopasować jeden z czterech tekstów do właściwego zdania. 95% zdających wybrało poprawną odpowiedź **B.** *L'auteur de ce texte est spécialiste de l'art culinaire, na co wskazywały wyrażenia w tekście: mes propositions exotiques, vous apprendrez à les préparer grâce à ma dernière publication, j'en ajoute en petites doses dans mes plats.*

Zadania otwarte przysporzyły zdającym więcej problemów. Wymagały one od maturzystów uzupełnienia luk w wypowiedziach zamieszczonych na forum. Zdający dobrze poradzili sobie z interpretacją wykresu: 84% z nich poprawnie uzupełniło lukę 5.4. nazwą miesiąca, w którym sprzedaje się najmniej róż. Luka 5.5. również nie stanowiła problemu: 79% zdających wyszukało w tekście C informację, że chorobę krzewów róż powoduje grzyb. Więcej kłopotów przysporzyły maturzystom zadania 5.6. i 5.7.

Zadanie 5.6. wymagało określenia, kto obudził bohaterkę tekstu.

Fragment zadania:

FORUM planetedesroses.forumactif.com	
MARIE Posté 14 juin	<p><i>Et vous, à quoi pensez-vous quand vous entendez le mot ROSE ?</i></p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"><p>Je pense tout de suite à cette scène de mon livre favori où l'héroïne est réveillée par 5.6. _____ qui a un bouquet de roses roses. Savez-vous pourquoi cette surprise ? Lisez ce livre et vous verrez que l'amour est plus fort que tout.</p></div> <p style="text-align: right;">Commentaire</p>
<p>Tekst A</p> <p>La sonnette de la porte d'entrée me tire de mon profond sommeil. [...] J'ouvre et je découvre une agréable surprise. Il s'agit d'un gros bouquet de roses roses, mes préférées, dans les bras du livreur. [...]</p> <p>– Tenez, c'est pour vous.</p> <p>Je referme la porte, me dirige vers la cuisine pour y poser le gros bouquet. Je prends l'enveloppe pour voir de qui provient ce bouquet. Je ne pense pas trop m'avancer en disant qu'il s'agit de Robert. Mais comment a-t-il su que mes fleurs préférées sont les roses roses ? Il veut probablement s'excuser pour hier soir. Je prends la carte et lis ces quelques mots :</p> <p>« Je veux juste m'excuser pour hier et pour tous les autres jours où je t'ai fait tant souffrir. Tu me manques. »</p>	

57% zdających poprawnie uzupełniło lukę 5.6., wpisując *un livreur*. Część zdających uzupełniła lukę imieniem *Robert*, które pojawia się w tekście, ale w zupełnie innym kontekście. Robert, to przyjaciel bohaterki tekstu, który wysłał jej bukiet róż z bilecikami z przeprosinami, ale jej nie obudził. Niektórzy maturzyści podawali typowy powód przebudzenia, nie wynikający z tekstu, tylko z ich doświadczenia: obudzić może hałas za ścianą lub na ulicy albo dzwonek do drzwi. Wyrazy te nie tylko nie są poprawnym uzupełnieniem luki, zgodnym z tekstem, ale również nie łączą się logicznie z fragmentem po luce, gdyż ani hałas ani dzwonek nie mogą trzymać bukietu róż.

Innym typowym błędem było wpisanie w lukę *une personne*. Zgodnie z *Zasadami oceniania rozwiązań zadań* takie uzupełnienie luki nie było akceptowane, ponieważ odpowiedź nie jest wystarczająco precyzyjna.

Dość trudne okazało się również zadanie 5.7.

FORUM planetedesroses.forumactif.com	
JACOB Posté 20 juin	<p><i>Et vous, à quoi pensez-vous quand vous entendez le mot ROSE ?</i></p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Je pense surtout à la rose de 5.7. _____ qui servait au début à la production de l'huile essentielle.</p> </div>
<p>Fragment tekstu B:</p> <p>Il faut dire aussi que l'huile essentielle (c'est-à-dire l'essence de rose mélangée avec des huiles végétales) est plutôt utilisée en parfumerie, mais j'en ajoute en petites doses dans mes plats. En France, Grasse est la capitale de sa production. À l'origine, on la préparait avec des pétales de rose de Damas, une ancienne variété qui pousse au Moyen-Orient.</p>	

Poprawnie rozwiązało to zadanie 62% maturzystów. W lukę należało wpisać gatunek/nazwę róży, z której produkowano pierwszy olejek różany. Prawidłową odpowiedzią było: *Damas*. Najczęściej popełnianym błędem było wpisanie określenia: *une ancienne variété*, które jest zbyt ogólne. Dawnych odmian róż było wiele, a w zadaniu chodziło o podanie tej, która służyła do produkcji olejku. Niektórzy zdający podawali w odpowiedzi *France* lub *Grasse*, nazwy występujące w tekście, ale odnoszące się do miejsc współczesnej produkcji olejku różanego, a nie do odmiany róż.

Tegoroczni maturzyści osiągnęli dobre wyniki za zadanie 6., oparte na tekście o perypetiach Davida Caumette'a podczas ratowania farmy rodziców, sprawdzające umiejętność wyszukiwania w tekście określonych informacji (zadania 6.1., 6.2. i 6.4. – 83% punktów).

W tym roku po raz pierwszy na poziomie podstawowym sprawdzana była umiejętność odróżniania informacji o faktach od opinii, w zadaniu 6.3.

6.3. Quelle phrase n'est pas un fait mais une opinion présentée dans le texte ?

- A. Le projet soutient les producteurs et les commerçants de la région.
- B. L'initiative de David Caumette a été appréciée dans la région.
- C. Le service du restaurant assuré par les paysans est excellent.
- D. David a réussi à sauver la ferme de ses parents.

Fragment tekstu:

On fait tous les plats à base de produits provenant de chez moi ; pour les légumes, vins, confitures, on fait appel aux producteurs du coin qui peuvent présenter leurs produits aux clients et faire de nouvelles ventes. Grégory, éleveur de lapins, est barman. Nicolas, producteur de légumes, fait le DJ jusqu'au bout de la nuit ; quant à moi, j'assure le service et la communication. Les clients aiment bien savoir ce qu'ils ont sur la table et trouvent qu'être servis par des paysans est un synonyme de qualité et aussi, selon eux, de professionnalisme. D'ailleurs, nos clients ont la possibilité de visiter la ferme avant le repas. [...]

Les Folies fermières sont devenues une marque qui a été nommée la meilleure ferme de la région d'Occitanie dans un concours de prestige.

Prawidłową odpowiedź **C.** wybrało 69% zdających. Wskazówką były użyte w tekście wyrażenia: *trouvent que* i *selon eux*, które odnosiły się do subiektywnej oceny klientów restauracji. 13% maturzystów wybrało zdanie A. Nie jest to jednak opinia, gdyż informację o wspieraniu lokalnych producentów potwierdzały fakty: zaopatrywanie restauracji wyłącznie u miejscowych rolników oraz zatrudnianie ich do pracy w restauracji, a także reklamowanie ich produktów wśród klientów. Około 10% zdających wybrało zdanie B. Tymczasem informacja o zwycięstwie „Les Folies fermières” w prestiżowym konkursie regionalnym jest wystarczającym dowodem na to, że inicjatywa Davida Caumette jest ceniona w regionie i wyklucza zdanie B. jako prawidłową odpowiedź. Zdanie D. było najmniej atrakcyjnym dystraktorem, gdyż informacje o otwarciu restauracji w dawnym gospodarstwie rodziców i jej sukcesie jednoznacznie wskazują na to, że uratowanie gospodarstwa jest faktem.

W zadaniu 6. sprawdzana była również inna nowa umiejętność, tj. układanie informacji w określonym porządku. Zadaniem maturzystów było wybrać, która z opcji odpowiedzi przedstawia wydarzenia w życiu Davida Caumette’a w porządku chronologicznym.

6.5. Classez chronologiquement les événements de la vie de David Caumette :

- A. il fonde un restaurant / il obtient un prix / il organise un spectacle.
- B. il obtient un prix / il fonde un restaurant / il organise un spectacle.
- C. il fonde un restaurant / il organise un spectacle / il obtient un prix.
- D. il organise un spectacle / il fonde un restaurant / il obtient un prix.

Prawidłowej odpowiedzi **C.** udzieliło 73% zdających. Spośród trzech wymienionych zdarzeń, pierwszym było otwarcie restauracji. Następnie, aby uniknąć bankructwa, David zdecydował się na włączenie do oferty gastronomicznej spektaklu. Dopiero powodzenie przedsięwzięcia przyniosło mu nagrodę. Ci, którzy wybrali odpowiedź D. (16%), najprawdopodobniej nie rozpoznali wyrażenia *ferme-auberge*, które pojawiło się w tekście, jako synonimu do „restaurant” występującego w zadaniu. W tekście wyraz ten pojawia się po informacji o spektaklu, co mogło utrudnić rozwiązanie zadania niektórym maturzystom.

Najlepiej opanowaną umiejętnością w obszarze rozumienia tekstów pisanych okazało się określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu (średni wynik za zadanie 4. – 92%). Zdecydowana większość zdających właściwie dopasowała nagłówki dotyczące cech charakterystycznych dla grupy społecznej określanej mianem „bobo” do odpowiednich części tekstu.

W arkuszu egzaminacyjnym sprawdzana była także umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu. Średni wynik za zadanie 7. wyniósł 83%.

W części arkusza sprawdzającej znajomość środków językowych średni wynik to 71%. W zadaniach zamkniętych (zadanie 8. i 9.) wyniki były wysokie (odpowiednio 87% i 80% punktów). Uzupełnienie minidialogów (zadanie 8.) było dla zdających łatwiejsze niż wybranie wyrazu, który poprawnie uzupełnia luki w obydwu podanych zdaniach (zadanie 9.).

Sporo kłopotów sprawiło tegorocznym maturzystom zadanie 9.3.

9.3.

Il va aux États-Unis et il ... revient dans un mois.

Elle adore les fraises et elle ... mange beaucoup.

- A. y
- B. en
- C. les

Prawidłowej odpowiedzi **B.** udzieliło 62% abiturientów. Pozostałe zaimki nie uzupełniają poprawnie żadnego ze zdań. Zaimek „y” mógłby gramatycznie uzupełnić lukę w pierwszym zdaniu, gdyby można było użyć tu konstrukcji „revenir à”, ale skoro ktoś pojechał do Stanów Zjednoczonych, to za miesiąc wróci stamtąd, co odpowiada konstrukcji czasownika „revenir de”, więc należy użyć zaimka „en”. Zaimek „y” w żadnym wypadku nie może uzupełnić drugiego zdania, gdyż zastępuje on wyrażenie „de fraises”. Zaimek „les”, który jest zaimkiem dopełnienia bliższego nie może być użyty w zdaniu pierwszym, które wymaga zaimka miejsca. Natomiast w drugim zdaniu, przy określeniu ilości truskawek musi wystąpić zaimek „en”.

Zdecydowanie trudniejsze okazały się zadania otwarte 10. i 11. (średni wynik – odpowiednio 52% i 63%).

W zadaniu 10. należało uzupełnić każdą lukę w tekście, przekształcając wyraz podany w nawiasie. 59% absolwentów prawidłowo utworzyło imiesłów *appelé* od czasownika *appeler* w zadaniu 10.1., 72% zdających nie miało problemów z utworzeniem rzeczownika *produits* od czasownika *produire* w zadaniu 10.2.

Większym wyzwaniem było zadanie 10.3. – najtrudniejsze zadanie w całym arkuszu.

Fragment tekstu:

C'est dans les années 80 que les producteurs ont décidé de faire la publicité de ce fromage dans toute la France. Le petit truc en plus... Savez-vous indiquer le bon moment pour sa dégustation ? Eh bien, il suffit d'attendre que de petites gouttes de crème apparaissent sous sa peau après environ une heure de **10.3.** (*reposer*) _____ à température ambiante !

Zaledwie 26% zdających poprawnie uzupełniło tę lukę rzeczownikiem *repos*. Najczęściej popełnianym błędem było utworzenie wyrazu „repose”, który jest formą osobową czasownika *reposer*, a nie rzeczownikiem. Część maturzystów dokonywała innych błędnych przekształceń, np. *reposage* ou *reposation*, z sufiksami typowymi dla języka francuskiego, tworząc wyrazy nieistniejące w tym języku.

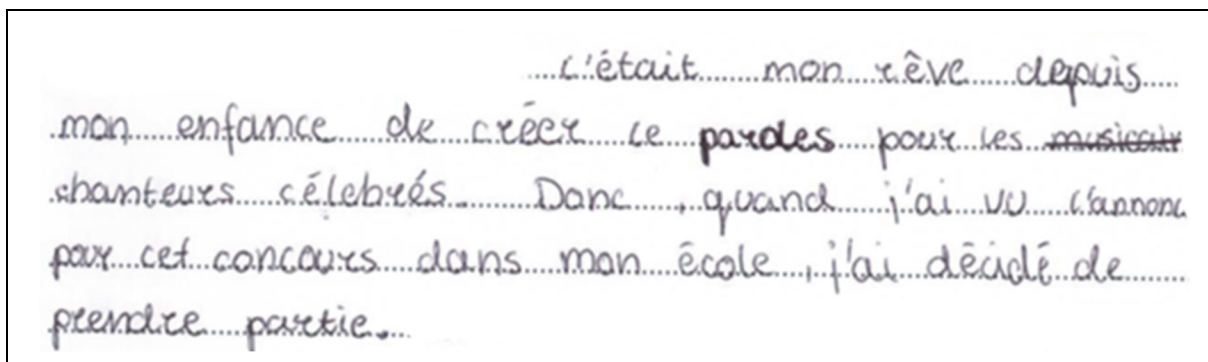
Zadanie 11. polegało na przetłumaczeniu na język francuski fragmentów zdań podanych w nawiasach, tak aby otrzymać zdania logiczne i gramatycznie poprawne. Wymagana była pełna poprawność ortograficzna wpisywanych fragmentów.

Wyniki za zadania 11.1.–11.3. były dość zbliżone: 69%, 60% i 59% poprawnych odpowiedzi. Najtrudniejsze okazało się dla zdających zadanie 11.3., w którym należało przetłumaczyć na język francuski wyrażenie: *niebieskie oczy* (*yeux bleus*). Najczęstszym błędem było wpisanie przymiotnika przed rzeczownikiem. Maturzyści prawdopodobnie sugerowali się kolejnością

wyrazów podanych w nawiasie i tłumaczyli dosłownie. Tymczasem w języku francuskim, przymiotnik określający kolor znajduje się zawsze po rzeczowniku. Niektórzy zdający mieli również kłopot z utworzeniem liczby mnogiej w rodzaju męskim od przymiotnika *bleu* (*bleus*) i podawali formę żeńską lub nieistniejącą/błędną formę z -x na końcu.

Średni wynik za zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi (zadanie 12.) to 77%. Większość abiturientów potrafiła skutecznie przekazać określone w poleceniu informacje i dobrze radziła sobie z ich rozwinięciem (średni wynik w kryterium treści – 70%). Maturzyści nie mieli problemu z poinformowaniem, dlaczego zdecydowali się wziąć udział w konkursie na tekst piosenki. Najczęściej wymienianym powodem udziału w tym konkursie było zamiłowanie do muzyki, śpiewania piosenek i samodzielnego pisania tekstów. Niektórzy zdający podawali jednak mniej standardowe przyczyny, np. realizację marzenia z dzieciństwa (Przykład 1.).

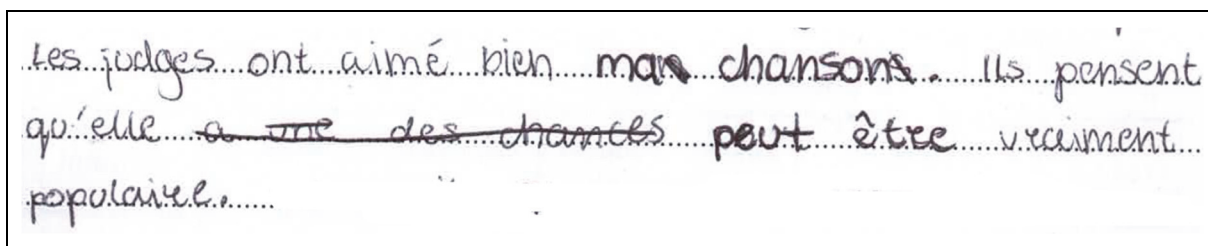
Przykład 1.

Zdający nie mieli też problemów z podaniem zasad konkursu (podpunkt 2.). Większość wymieniała tematykę tekstu, jego długość lub wiek uczestników. Nieliczni wybrali mniej popularne kryteria, np. sposób prezentacji piosenki lub ograniczenia dotyczące treści tekstu.

Realizacja podpunktu 3., w którym należało przedstawić opinię jury na temat tekstu zdającego również nie stanowiła problemu dla maturzystów. Najczęściej byli zadowoleni z pozytywnej opinii jury (Przykład 2.).

Przykład 2.

Inni byli rozczarowani i zmartwieni z powodu krytyki (Przykład 3.).

Przykład 3.

Après le spectacle.....
 le jury a partagé avec leurs opinions avec moi. J'étais
 déçue, parce que ~~je n'ai pas gagné~~ je n'ai pas gagné. Le jury
 a dit que ma ^{chansons ~~étaient~~} musique ~~est~~ belle, mais je n'ai pas jouer
 de la guitar. Aussi j'ai ~~chanté~~ ma chansons ^{était} trop courte
 pour le concours. J'étais triste,...

Największym wyzwaniem dla maturzystów było zrelacjonowanie przebiegu ceremonii wręczenia nagród (podpunkt 4.). Niektórzy zdający pisali o tym, gdzie i kiedy doszło do wręczenia nagród i kto uczestniczył w ceremonii. Ilustruje to poniższy fragment pracy zdającego (Przykład 4.).

Przykład 4.

Ils ont ~~travaillé~~ aimé. ~~à~~ la fin de concours
 au lieu dans un parc. Il y avait
 beaucoup de ~~amis~~ mes amis. ~~et mes~~

Zgodnie z zasadami oceniania rozwiązań zadań taka realizacja tego podpunktu polecenia klasyfikowana była na poziom niższy. Wymagane było uwzględnienie przynajmniej jednej czynności, która miała miejsce podczas tej ceremonii. Samo odniesienie do okoliczności tego wydarzenia, np. wskazanie miejsca spotkania lub podanie czasu trwania ceremonii, bez użycia jakichkolwiek czasowników związanych z przebiegiem wręczenia nagród nie było właściwą realizacją tego podpunktu polecenia.

Nieliczni maturzyści wyrażali swoją opinię na temat tej ceremonii, zapominając o przedstawieniu tego, co działo się w jej trakcie (Przykład 5.).

Przykład 5.

Comme le travail, c'est la cle du succès.
 Nous finissons en quatrieme
 place et nous ne venons pas dans
 grande finale, mais je suis très content
 Peter et moi voudraisons participer à
 un concours prochain en dimanche

Taka realizacja tego elementu polecenia nie była traktowana jako zrelacjonowanie przebiegu imprezy. Podanie opinii o ceremonii mogło być elementem rozwijającym, pod warunkiem że zrealizowany został kluczowy element tego podpunktu polecenia, czyli zdający napisał, co działo się w trakcie ceremonii wręczania nagród.

Zdający uzyskali wysoki średni wynik za spójność i logikę tekstu (93%) oraz poprawność środków językowych (81%), natomiast trochę niższy był wynik za zakres środków językowych (77%).

Poziom rozszerzony

Absolwenci, którzy przystępowali do egzaminu z języka francuskiego na poziomie rozszerzonym, uzyskali średnio 58% punktów za rozwiązanie zadań w arkuszu egzaminacyjnym.

Maturzyści osiągnęli najwyższe wyniki za zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych (identyczny średni wynik w obu obszarach – 64%). Gorzej poradzili sobie z tworzeniem wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 61%). Najniższy wynik uzyskali za zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 42%).

W obszarze rozumienia ze słuchu zdający mieli rozwiązać zadania wymagające wyszukiwania w tekście określonych informacji (zadania 1.3.–1.5. i 2.1., 2.3.–2.5. oraz 3.1.–3.4.), rozpoznawania informacji wyrażonych pośrednio oraz znaczeń przenośnych (zadanie 2.2.), wyciągania wniosków z informacji zawartych w wypowiedzi (zadanie 1.1.), odróżniania informacji o faktach od opinii (zadanie 1.2.) oraz określenia intencji nadawcy/autora wypowiedzi (zadanie 1.6.)

Abiturienti dobrze poradzili sobie z zadaniem 1.1. sprawdzającym umiejętność wyciągania wniosków z informacji zawartych w wypowiedzi. Umiejętność ta była sprawdzana po raz pierwszy w arkuszu egzaminacyjnym.

1.1. En écoutant cette personne, on se rend compte que l'échange de cadeaux

- A. peut créer des tensions.
- B. renforce les liens sociaux.
- C. est une relation gagnant-gagnant.

Transkrypcja:

Tekst 1.

L'échange de cadeaux de Noël est propre à toute société et il représente bien plus qu'un échange de biens. Il résulte des relations sociales habituelles. Il y a pourtant le côté obscur des cadeaux, les objets mal choisis plus ou moins inconsciemment, comme un vêtement trop grand, un pull vert donné à une belle-sœur qui déteste cette couleur, ou encore des casseroles offertes à une belle-fille pour critiquer ses talents de cuisinière. Cet échange est aussi inscrit dans une relation de pouvoir et d'inégalité. Quand on fait des cadeaux très chers, on envoie souvent un message : regardez comme je suis généreux ! Cela peut mettre l'autre mal à l'aise, surtout si celui qui reçoit ne peut rendre un don de valeur équivalente.

Poprawną odpowiedź **A.** wskazało 73% zdających. Wypowiedź dotyczyła wzajemnego obdarowywania się z okazji świąt Bożego Narodzenia. Autor wypowiedzi porusza kilka istotnych kwestii związanych z dawaniem prezentów, a zadaniem maturzystów było wyciągnięcie wniosku, że wzajemne obdarowywanie nie zawsze jest przyjemnością. Czasem prezent jest nietrafiony, może wprawić obdarowanego w zakłopotanie, a nawet sprawić przykrość (nieświadomie lub złośliwie) osobie, która go dostała lub został kupiony, aby pokazać hojność darczyńcy. Osoby, które zaznaczyły błędną odpowiedź B. najprawdopodobniej zasugerowały się fragmentami nagrania: *relations sociales habituelles*,

Cet échange est aussi inscrit dans une relation, ale wypowiedająca się osoba nie miała absolutnie na myśli wpływu prezentów na osłabienie lub wzmocnienie więzi międzyludzkich. Nie skupiała się również na relacji między osobą dającą prezent i tą, która go otrzymuje, co wykluczało opcję C. jako poprawną.

Zdający dość dobrze poradzi sobie z zadaniem 1.2. sprawdzającym umiejętność odróżniania informacji o faktach od opinii. Prawidłowe rozwiązanie wskazało 70% z nich. Wypowiedź dotyczyła uśmiechania się. Wskazówką do wybrania poprawnej odpowiedzi **B.** *La vie des enfants est plus légère.* był fragment nagrania: *On dirait que la vie leur semble plus légère.* Użyty w powyższym zdaniu tryb *conditionnel* sugeruje, że informacja nie jest pewna, że jest to hipoteza, a nie fakt. Zdający, którzy błędnie wybrali opcje A. i C. nie zwrócili uwagi na to, że zdania te zilustrowane są konkretnymi sytuacjami opisanymi w tekście. W przypadku odpowiedzi A. mowa jest o dzieciach, które uśmiechają się częściej niż dorośli i wg statystyk robią to ponad 400 razy dziennie. Natomiast zdanie C. poparte jest naukowymi badaniami: *Il est même prouvé que face à une personne qui nous sourit, nos muscles du visage tracent un mouvement identique sans que nous en soyons conscients.* Tak więc w obydwu przypadkach mamy do czynienia z przedstawieniem faktów.

Wśród zadań zamkniętych najtrudniejsze w tej części arkusza było zadanie 1.6., które wymagało, aby na podstawie całego wywiadu z Ophélie, założycielką pierwszej kocięj kawiarni we Francji, zdający określili intencję nadawcy/autora wypowiedzi.

Fragment zadania:

1.6. En parlant avec le journaliste, Ophélie a l'intention de

- A.** faire part de son expérience.
- B.** juger ceux qui abandonnent les chiens.
- C.** collecter de l'argent pour un refuge animalier.
- D.** conseiller les gens sur l'achat d'un animal de compagnie.

Poprawną odpowiedź **A.** wskazało 57% maturzystów. W udzielonym wywiadzie Ophélie wyjaśnia, co skłoniło ją do otwarcenia baru dla kotów, kto najczęściej odwiedza jej bar, jakie są ograniczenia, np. dlaczego nie można karmić zwierząt. Opowiada również o wizytach dzieci w jej barze. Tak więc Ophélie dzieli się ze słuchaczami swoim doświadczeniem. Bardzo atrakcyjnym dystraktorem była odpowiedź D., wybrało ją ok. 20% zdających. Jednak, zgodnie z tekstem, Ophélie chciała znaleźć „dom” dla porzuconych zwierząt, a nie zajmować się doradztwem w ich zakupie. Abiturienti, którzy wybrali dystraktor C., najprawdopodobniej zasugerowali się tym, że Ophélie współpracuje z różnymi organizacjami działającymi na rzecz zwierząt. W wywiadzie nie ma jednak żadnej informacji o tym, że zbiera pieniądze dla schroniska. Ophélie nie wypowiada się również na temat osób, które porzucają zwierzęta, co wyklucza odpowiedź B. jako prawidłową.

Umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji była sprawdzana w zadaniach zamkniętych 1.3.–1.5. i 2.1., 2.3.–2.5. oraz w zadaniach otwartych 3.1.–3.4.

Spośród zadań zamkniętych sprawdzających tę umiejętność dość trudne okazało się zadanie 2. (średni wynik za zadania 2.1. i 2.3.–2.5. – 67% poprawnych odpowiedzi). W zadaniu tym należało wysłuchać pięciu wypowiedzi, które łączył temat drzew i do każdej z nich dopasować odpowiednie zdanie. Relatywnie niski poziom rozwiązywalności tego zadania może dziwić, ponieważ fragment nagrania o zakazie wycinki drzew wzdłuż dróg

i ulic z tekstu 3. jednoznacznie wskazywał na zdanie E. *Dans certains lieux, la coupe d'arbres n'est pas autorisée*. Wymienieni w tekście 4. dwaj królowie, Henri II i Henri IV, oraz minister tego ostatniego są przedstawicielami władz centralnych i zdający powinni skojarzyć to ze zdaniem C. *Planter des arbres a été décidé par le pouvoir central*. Poprawną odpowiedź w zadaniach 2.3. i 2.4. zaznaczyło odpowiednio 64 i 65% maturzystów.

W zadaniu 2. sprawdzana była również inna nowa umiejętność: rozpoznawanie informacji wyrażonych pośrednio oraz znaczeń przenośnych. Zadanie 2.2. okazało się trudne dla zdających.

Zadanie 2.

- A. Le charme de cet endroit a été détruit.
- B. C'est pénible mais indispensable pour la forêt.
- C. Planter des arbres a été décidé par le pouvoir central.
- D. Les arbres nous offrent un formidable spectacle visuel.
- E. Dans certains lieux, la coupe d'arbres n'est pas autorisée.
- F. Un arbre a été planté en souvenir d'une journée particulière.

2.2.

D

Transkrypcja:

Tekst 2.

Planter un arbre n'est pas compliqué si on possède un petit bout de terrain. On peut le faire pour récolter des fruits, pour s'en mettre plein les yeux au moment de la floraison ou pour profiter de son ombre. Planter un arbre est à la fois une façon de se projeter dans le futur, et donc un geste plein d'espoir, et un beau moyen de comprendre ce que sont les choses qui poussent. Que ce soit pour favoriser la biodiversité ou pour produire des fruits, l'automne est le moment idéal pour le faire.

Poprawnej odpowiedzi **D.** udzieliło 53% absolwentów. Osoba wypowiadająca się wymienia korzyści z sadzenia drzew nawet na małym skrawku ziemi. Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie należało zwrócić uwagę na fragment nagrania: *s'en mettre plein les yeux au moment de la floraison*, sugerujący zachwyt patrzącego, który określa widok kwitnących drzew w ogrodzie mianem „spectacle visuel”. Najbardziej atrakcyjnym dystraktorem było zdanie F., które wybrał co piąty maturzysta (ok. 20%). Ta część zdających najprawdopodobniej zasugerowała się tym samym słowem występującym w zdaniu F. i dwukrotnie pojawiającym się w tekście 2., czyli *planter*.

W tej części arkusza pojawiło się po raz pierwszy w tym roku zadanie otwarte – średni wynik za to zadanie był dość niski i wyniósł 51% punktów możliwych do uzyskania. Zadanie to omówione jest szczegółowo w zagadnieniu „pod lupą”.

W obszarze rozumienia tekstów pisanych zdający mieli rozwiązać zadania wymagające wyszukiwania w tekście określonych informacji (zadania 4.1.–4.5., 6.1.–6.3. oraz 6.5.–6.6.), rozpoznawania informacji wyrażonych pośrednio oraz znaczeń przenośnych (zadanie 6.4.),

wyciągania wniosków z informacji zawartych w tekście (zadanie 4.3. i 6.8.), odróżniania informacji o faktach od opinii (zadanie 6.7.) oraz rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (zadania 5.1.–5.5.). Tegorocznym maturzyści najlepiej poradzi sobie z rozwiązaniem zadań sprawdzających pierwszą z wymienionych umiejętności (średni wynik – 77%). Wysoki wynik abiturienti uzyskali za zadanie 4., które wymagało wyselekcjonowania określonych informacji w tekście dotyczącym przyszłości podziemnych miast – od 71% do 78% poprawnych odpowiedzi.

Dość trudne okazało się natomiast zadanie 5. sprawdzające umiejętność rozpoznawania związków między poszczególnymi częściami tekstu. Średni wynik uzyskany za to zadanie wyniósł 60% punktów. Poziom wykonania poszczególnych zadań był zróżnicowany, od 49% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 5.2. do 73% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 5.4. Zadanie oparte było na tekście, którego autor zastanawia się nad sposobami zachowania energii zdobytej latem na okres jesieni. Najtrudniejsze dla zdających okazały się zadania 5.2. i 5.3.

Fragment tekstu:

L'énergie propre à l'été disparaît dès septembre : nous rentrons dans une phase moins expansive, moins lumineuse. **5.2. E** L'important est de comprendre que ce ralentissement de nos vies est en fait apaisement, reconnexion avec nous-mêmes et avec notre environnement. Ensuite, il va falloir accepter d'être en contradiction avec ce que la société nous impose. **5.3. F** À commencer par celui de nos nuits, pour concentrer nos forces sur tout ce que nous devons accomplir en journée.

Fragment zadania:

- C.** Ce changement de saison ne change en revanche rien dans leur capacité à entreprendre de nouvelles choses, dans leur vie sociale ou professionnelle. L'automne n'a pas non plus grande influence.
- E.** Il est donc tout naturel que la vitalité qui caractérise l'été s'épuise également. Si les baisses d'énergie et les moments de fatigue sont fréquents, ils ne sont pas inévitables.
- F.** Car si tout dans la nature ralentit, la rentrée exige de nous de rester dans l'action. Il faut donc adapter nos rythmes de vie qui s'accélérent.

Najwięcej problemów przysporzyło maturzystom uzupełnienie luki 5.2. Wyraźny związek pomiędzy fragmentem **E**. a zdaniami otaczającymi lukę zauważyło zaledwie 49% zdających.

Zawiera on kontynuację myśli ze zdania poprzedzającego lukę, w którym jest mowa o wejściu w nową fazę roku, która jest mniej ekspansywna. Powtórzona jest w nim ta informacja innymi słowami: *tout dans la nature ralentit*. Jako logiczne „zamknięcie” tej myśli zdanie po luce nawiązuje do stopniowego spowolnienia i wyciszenia. Jednak prawie 25% zdających wybrało fragment C. do uzupełnienia tej luki. Tymczasem, fragment ten nie łączy się ani logicznie ani gramatycznie ze zdaniem poprzedzającym lukę. Powtarzający się dwukrotnie we fragmencie C. zaimbek dzierżawczy „leur” musiałby mieć odpowiadający mu rzeczownik w zdaniu przed luką.

Z prawidłowym uzupełnieniem luki 5.3. fragmentem **F.** poradziło sobie 53% abiturientów. W zdaniu przed luką jest mowa o zachowaniach społecznych, które wymusza jesień. Zdanie to precyzuje, że chodzi o powrót do pracy i szkoły i w związku z tym należy przystosować się do tych zmian. W zdaniu po luce uściślone jest od czego można zacząć. Fragment **C.**, również w przypadku tego zadania był dla zdających najbardziej atrakcyjny, ale nie łączy się on w żaden sposób ze zdaniem po luce, w którym zaimek *celui* odnosi się do *rythme* ze zdania **F.**

Zadanie 6., sprawdzające rozumienie tekstów pisanych, opierało się na dwóch tekstach, literackim i publicystycznym, dotyczących pamięci ludzkiej. Na ich podstawie zdający mieli rozwiązywać cztery jednostki wielokrotnego wyboru (średni wynik – 70% punktów) oraz cztery jednostki zadań otwartych (średni wynik – 46% poprawnych odpowiedzi).

Najtrudniejszym zadaniem zamkniętym było zadanie 6.4., oparte na tekście literackim, sprawdzające wspomnianą już nową umiejętność na poziomie rozszerzonym, tj. rozpoznawanie informacji wyrażonych pośrednio oraz znaczeń przenośnych.

6.4. Le père de Jonathan

- A. s'inquiétait pour son fils.
- B. paraissait déçu de son fils.
- C. était très attaché à son fils.
- D. se sentait aimé par son fils.

Fragment tekstu:

Et du haut de ses douze ans, Jonathan s'est mis à imaginer. D'un trait de pinceau sur un tableau qui défiait toutes les règles de physique, les yeux d'un homme lui disaient par-delà les siècles des mots que seul un enfant peut entendre. Son père avait pris place derrière lui, assis sur un banc. Jonathan contemplait la toile, captivé ; le père contemplait son fils, son plus beau tableau à lui.

Prawidłową odpowiedź **C.** wskazało 63% zdających. Bohater tekstu, Jonathan, wspomina swoją pierwszą wizytę w muzeum, która znacząco wpłynęła na jego życie i fascynację jednym z obrazów: autoportretem znanego malarza. Aby zaznaczyć poprawną odpowiedź należało zrozumieć fragment tekstu: *le père contemplait son fils, son plus beau tableau à lui*, w którym narrator pokazuje stosunek ojca do Jonathana, używając porównania dziecka do obrazu. Poprzez nazwanie dziecka najpiękniejszym obrazem wskazuje na zachwyt ojca i dumę z syna. Dystraktory A. i B. dotyczą emocji negatywnych, niepokoju i rozczarowania, które Jonathan miałby wzbudzać w ojcu, więc nie mogły być poprawnym rozwiązaniem zadania. Dystraktor D. był najbardziej atrakcyjny. Zdający, którzy go wybrali, (ok 15%), najprawdopodobniej nie zwrócili uwagi na użycie strony biernej w tym zdaniu, co wskazywałoby na uczucia syna do ojca, a nie odwrotnie. Jonathan zastanawia się nad rolą swojego rodzica w wyborze ścieżki życiowej, ale nie mówi nic o swoich uczuciach do niego.

Zadania otwarte okazały się zdecydowanie większym wyzwaniem dla zdających. W ramach wiązki zadań otwartych, zdający najlepiej poradzi sobie z uzupełnieniem luki 6.6., która wymagała zrozumienia, na czym polega paradoks pamięci roboczej. Właściwych odpowiedzi, wskazujących na to, że chodzi o krótkotrwałość tej pamięci udzieliło 64% absolwentów. Większość maturzystów właściwie zinterpretowała paradoksalne użycie określenia *mémoire de travail*, w odniesieniu do pamięci, która służy do zapominania, a nie

do zapamiętywania. Więcej problemów zdający mieli z uzupełnieniem luki 6.8. (średni wynik 60%), w której należało odnieść się do obu tekstów i napisać, która z pamięci wymienionych w tekście drugim pomogła bohaterowi tekstu pierwszego odpowiedzieć na zadane mu pytanie. W lukę należało wpisać przymiotnik *épisode*, gdyż to właśnie ten typ pamięci odpowiada za przywoływanie wspomnień. W zasadach oceniania rozwiązań dopuszczone były dłuższe odpowiedzi zawierające informację o usytuowaniu tej pamięci: *située dans l'hippocampe* lub opis jej funkcjonowania: *qui permet de voyager dans le temps, passé ou futur*.

W pozostałych zadaniach wynik był znacznie niższy.

W zadaniach zamkniętych zdający radzili sobie do tej pory nieźle z umiejętnością odróżniania informacji o faktach od opinii. W tym roku umiejętność ta sprawdzana była w zadaniu otwartym – 6.7. – i przysporzyła maturzystom sporo kłopotów.

À la fin du texte, on présente une hypothèse selon laquelle, ce qui favorise la mémorisation des informations, c'est / ce sont **6.7. les interactions sociales**.

Fragment tekstu:

De plus, il paraît que les relations interhumaines (paroles, gestes, regards...) permettraient de mieux retenir les informations. Les résultats des recherches scientifiques confirment que le sommeil est également important : c'est durant cette période de repos que les informations sont triées et fixées.

Poprawnie rozwiązało to zadanie 37% maturzystów. Aby prawidłowo uzupełnić lukę należało odnieść się do fragmentu tekstu, w którym wysunięto przypuszczenie, że to co sprzyjałoby zapamiętywaniu informacji, to relacje międzyludzkie. Być może pobieżna lektura trzonu zadania wpłynęła na niski wynik rozwiązywania zadania. Najprawdopodobniej zdający nie zwrócili uwagi, że chodzi o hipotezę, a nie o fakt. Hipoteza ta została wprowadzona w tekście wyrażeniem *il paraît que*, a ponadto w zdaniu użyty został tryb przypuszczający *permettraient*. Informacje przy użyciu tego trybu mogą być nierzeczywiste, hipotetyczne lub co najmniej wątpliwe. Zdecydowana większość abiturientów wpisała sen jako czynnik sprzyjający zapamiętywaniu, ale fragment tekstu, w którym autor powoływał się na badania naukowe wykluczał takie uzupełnienie luki.

Najtrudniejsze wśród wszystkich zadań sprawdzających rozumienie tekstu/wypowiedzi (zarówno rozumienie ze słuchu jak i rozumienie tekstów pisanych) okazało się zadanie 6.5.

Les mémoires de l'homme diffèrent par la partie du cerveau qu'elles font intervenir et **6.5. le type d'informations retenues...**

Fragment tekstu:

En réalité, la mémoire sémantique n'intervient pas systématiquement. Quand il s'agit d'enregistrer une information, quatre autres mémoires entrent en jeu, chacune étant spécialisée dans le stockage d'un type d'informations. Et chacune faisant intervenir une zone du cerveau. Ainsi, si faire du vélo ne s'oublie pas, c'est parce que l'action de pédaler participe de la mémoire procédurale. C'est la mémoire des automatismes, située dans le cervelet, qui s'active de façon inconsciente.

Zadanie to rozwiązało prawidłowo 23% zdających, którzy podali oczekiwaną odpowiedź. Maturzyści, którzy udzielili błędnej odpowiedzi najczęściej zamiast odnieść się do rodzaju zapamiętywanych informacji, wskazywali na ilość informacji lub sposób ich zapamiętywania. Zdający, którzy ograniczyli się do wpisania: *les informations*, również nie uzyskali punktu za to zadanie, gdyż udzielona przez nich odpowiedź była zbyt ogólna.

Spośród wszystkich zadań w arkuszu na poziomie rozszerzonym największą trudność sprawiły zadania sprawdzające znajomość środków językowych. Zadania otwarte (zadanie 8. i 9.) okazały się zdecydowanie trudniejsze niż zadanie zamknięte (zadanie 7.). Średni wynik to 51% w zadaniu 7., 46% w zadaniu 8. i 23% w zadaniu 9.

W zadaniu 7. zdający zazwyczaj lepiej radzą sobie z zadaniami sprawdzającymi znajomość leksyki niż z tymi, w których należy się wykazać znajomością struktur gramatycznych. W tym roku jednak najwięcej problemów sprawiły zadania 7.1., 7.2. i 7.6., sprawdzające znajomość słownictwa.

Fragment tekstu:

Non, l'épisode cévenol n'est pas le nom d'une série estivale télévisée de France 2. C'est une perturbation climatique qui a plombé mes vacances dans le Sud.

Avec un 7.1. _____ de transport dans ma poche, j'étais décidée à partir en Occitanie pour y passer quelques jours. Assise dans mon train à 7.2. _____ de Narbonne, je rêvais déjà aux cigales, au soleil et au farniente qui n'étaient plus qu'à quelques heures de rails. [...]

Souvent violentes, ces perturbations 7.6. _____ des inondations importantes et des orages impressionnants.

C'est depuis ma chambre que je vous écris en compagnie des gouttes de pluie qui font mon quotidien !

7.1.

- A. coût
- B. titre
- C. réseau
- D. coupon

7.2.

- A. itinéraire
- B. direction
- C. destination
- D. provenance

7.6.

- A. enchantent
- B. entraînent
- C. envisagent
- D. empruntent

Prawidłową odpowiedź **B.** w zadaniu 7.1. wskazało zaledwie 16% maturzystów. Spośród czterech opcji tylko *titre* tworzy kolokację z rzeczownikiem *transport* jako formalne określenie dokumentu uprawniającego do przejazdu pociągiem. Ponad 40% zdających wybrało odpowiedź D. Jednak w języku francuskim nie jest możliwe połączenie tych dwóch rzeczowników w jedno wyrażenie.

Kalka z języka polskiego, „w kierunku”, była najprawdopodobniej powodem wybierania błędnej opcji B. *direction* w zadaniu 7.2. Zaznaczyło ją ponad 40% zdających. Tymczasem prawidłową odpowiedzią było **C.** jako cel, miejsce przeznaczenia, do którego udaje się podróżny.

W zadaniu 7.6. należało wybrać czasownik, który wskaże na zależność między występowaniem powodzi i opisanymi w tekście perturbacjami pogodowymi. Jedynym takim

czasownikiem był *entraîner*, 37% zdających zaznaczyło poprawną odpowiedź. Inne opcje nie uzupełniały logicznie luki 7.6.

W obszarze znajomości środków językowych sporo problemów przysporzyło maturzystom zadanie 8., w którym należało uzupełnić luki jednym wyrazem, utworzonym od wyrazu podanego w nawiasie, tak aby powstał spójny i logiczny tekst. Trudne okazało się szczególnie uzupełnienie luk 8.1. i 8.4.

Fragment tekstu:

L'entreprise, **8.1.** (*fonder*) _____ en 2012 par Guillaume Gibault, poursuit sa belle route sur la voie du succès. [...]

Les slips sont les produits les plus vendus mais les collections

8.4. (*s'enrichir*) _____ d'année en année : boxers, pyjamas, charentaises, etc.

W obu przypadkach prawidłowo rozwiązało to zadanie 33% absolwentów. Lukę 8.1. należało uzupełnić imiesłowem *fondée*. Najczęstszym błędem był brak uzgodnienia imiesłowu z rzeczownikiem rodzaju żeńskiego *entreprise*. Natomiast uzupełnieniem luki 8.4. była forma 3. osoby liczby mnogiej czasownika z drugiej grupy (czasowniki regularne zakończone na „ir”) w czasie teraźniejszym – *s'enrichissent*. Dwie trzecie zdających dodało do tematu czasownika *s'enrichir* końcówkę odmiany czasowników nieregularnych (trzecia grupa), tworząc formy nieistniejące w języku francuskim.

W zadaniu 9. należało uzupełnić luki w zdaniach, wykorzystując w odpowiedniej formie wyrazy podane w nawiasach. Poziom wykonania poszczególnych jednostek był dosyć niski – od 14% do 37% poprawnych odpowiedzi.

Najtrudniejsze było zadanie 9.1.

9.1. Je voudrais t'offrir un cadeau. Dis-moi (*te / faire*) _____
_____ plaisir.

Prawidłowe rozwiązanie tego zadania *ce qui te ferait* wskazało 14% zdających. Poprawne uzupełnienie fragmentu zdania wymagało od maturzystów dodania pytajnika *ce qui* (przekształconego zaimka pytającego „qu'est-ce qui” w mowie zależnej) oraz zamiany czasownika *faire* na formę 3. osoby liczby pojedynczej w trybie *conditionnel*. W zasadach oceniania dopuszczone było użycie czasu przyszłego, zarówno *futur simple* jak i *futur proche* oraz czasu teraźniejszego. Najczęstszym błędem popełnianym przez zdających było wpisanie niewłaściwego zaimka pytającego, w tym również pozostawienie „qu'est-ce qui” w formie mowy niezależnej.

Ostatnią częścią arkusza była wypowiedź pisemna. Do wyboru były dwa tematy: rozprawka, w której należało przedstawić zalety i wady pracy w ramach wolontariatu w krajach położonych na innych kontynentach oraz artykuł na temat zorganizowanego dnia bez plastiku, w którym należało wyjaśnić, jakie działania zostały podjęte tego dnia oraz uzasadnić swoją opinię na temat skuteczności organizacji takiego dnia. Najwyższy średni wynik maturzyści osiągnęli za spójność i logikę wypowiedzi – 74% punktów. Dość wysokie były także wyniki w kryterium zgodności z poleceniem (średni wynik – 64%). Zdarzały się jednak prace, w których pominięty był jakiś istotny element tematu, np. rozprawki, w których

abiturienci pisali o pracy wolontariusza ogólnie, nie precyzując, że chodzi o wolontariat w krajach egzotycznych. W przypadku artykułu część zdających najprawdopodobniej nie przeczytała uważnie tematu, bo w swojej opinii odnosili się do powodów organizacji dnia bez plastiku, a nie do skuteczności organizacji takiego dnia. Niektórzy nie ustrzegli się pewnych usterek w kompozycji, np. zapominali o zakończeniu, które jest jednym z kluczowych elementów oceny treści pracy.

Niższy wynik absolwenci uzyskali w kryterium zakresu środków językowych (średni wynik – 56%). Pokazuje to, że w wypowiedzi pisemnej stosowali głównie słownictwo i struktury gramatyczno-leksykalne o wysokim stopniu pospolitości. Najmniej punktów egzaminatorzy przyznali w kryterium poprawności językowej (średni wynik – 52%). Maturzyści popełniali liczne błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne, które niejednokrotnie w znacznym stopniu zaburzały komunikatywność wypowiedzi.

Zagadnienie „pod lupą” – realizacja zadania otwartego sprawdzającego rozumienie ze słuchu na poziomie rozszerzonym

W przypadku języków obcych jedną z kluczowych zmian wprowadzonych na egzaminie maturalnym w Formule 2023 roku było zwiększenie udziału zadań otwartych w arkuszu egzaminacyjnym. Porównując arkusz w nowej formule do arkusza w Formule 2015, zauważymy, że na poziomie rozszerzonym została dodana jedna wiązka zadań otwartych w obszarze rozumienia ze słuchu (zadanie 3.) oraz jedna wiązka zadań otwartych sprawdzających rozumienie tekstów pisanych (część zadania 6.) Każda wiązka składała się z 4 jednostek.

W przypadku języka francuskiego, za zadania otwarte w obszarze rozumienia ze słuchu, zdający uzyskali średni wynik 51% punktów, a za zadania otwarte sprawdzające rozumienie tekstów pisanych 46% punktów możliwych do zdobycia.

Warto podkreślić, że za zadania zamknięte w obu wyżej wymienionych obszarach zdający otrzymali po 69% punktów, co pokazuje, że zadania otwarte były dla zdających znacznie trudniejsze niż zadania zamknięte. Lepszy wynik za zadanie 3., niż za zadanie 6., wynikał najprawdopodobniej z faktu, że tematyka tekstu do zadań 6.5.–6.8. była dużo poważniejsza, gdyż dotyczyła funkcjonowania mózgu w dziedzinie pamięci. Natomiast wywiad z Guillaume Musso, na podstawie którego należało rozwiązać zadania 3.1.–3.4. był rozmową o życiu i twórczości pisarza. Słownictwo z tego zakresu tematycznego było niewątpliwie bliższe zdającym. Mimo że zadanie 3. było trochę łatwiejsze pozwoli ono jednak lepiej zobrazować typowe błędy popełniane przez zdających.

Przeanalizujmy więc rozwiązania podane przez zdających w zadaniu 3. i problemy związane z udzieleniem poprawnych odpowiedzi.

Zadanie 3. (0–4)

Usłyszysz dwukrotnie wywiad z pisarzem. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu uzupełnij luki 3.1.–3.4. w zdaniach, tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać sens wysłuchanego tekstu. Luki należy uzupełnić w języku francuskim.

PORTRAIT DE L'ÉCRIVAIN

Guillaume Musso a parcouru un long chemin. Influencé dans sa jeunesse par un livre d'une romancière anglaise, il s'est mis à l'écriture d'un roman à la suite de/d'

3.1. _____ . Maintenant, il publie régulièrement ses livres en gardant certaines habitudes de sa vie de/d' **3.2.** _____ .

Par exemple, sa journée de travail est bien organisée.

L'action de plusieurs de ses romans se situe à New York car Guillaume Musso

3.3. _____ et en plus, il veut mettre de la distance entre le quotidien et la fiction. Évidemment, le cinéma n'a pas tardé à s'intéresser à ses best-sellers. Tout en acceptant les adaptations de ses romans, l'écrivain

3.4. _____ collaborer avec les cinéastes.

Transkrypcja:

Journaliste : *On ne présente plus Guillaume Musso. Près de 18 ans de carrière, autant de romans, tous devenus des best-sellers. Guillaume, comment avez-vous découvert la lecture ?*

Guillaume Musso : Je crois que j'avais 11 ans. Dans la bibliothèque de mon grand-père, il y avait un livre d'Emily Brontë. La lecture de ce roman a eu un impact assez important sur l'enfant que j'étais. J'ai commencé à beaucoup lire, je passais mes vacances dans la bibliothèque municipale où travaillait ma mère. À 15 ans, j'ai gagné un concours de nouvelles et j'ai été marqué par le fait que quelque chose sorti de mon imaginaire puisse avoir un écho chez les autres. Le passage à la décision d'écrire un roman est venu beaucoup plus tard, après un accident de voiture. J'ai eu envie d'en parler à travers une fiction.

Journaliste : *Ce rythme de publication d'un livre par an, est-il conscient ? Est-ce quelque chose que vous vous êtes imposé ?*

Guillaume Musso : J'aime travailler tous les jours. J'ai été professeur d'économie pendant 10 ans et j'ai gardé ce rythme. Je rentrais chez moi, je préparais mes cours et j'écrivais la nuit. Dans la vie d'un prof, la notion de temps est importante. Ça vous impose de ne pas vous laisser aller. De la même façon, je ne travaille pas chez moi. J'ai appris à pouvoir travailler presque partout. Vous n'avez pas de contrainte si vous travaillez chez vous, vous pouvez rester en pyjama. Je n'ai jamais aimé ça.

Journaliste : *Pourquoi les États-Unis sont-ils si présents dans vos histoires ?*

Guillaume Musso : On me demande tout le temps ça en interviews, alors que la moitié de mes romans ne se passent pas aux États-Unis et que je me limite souvent à New York, une ville que j'ai connue à 18 ans. J'y ai travaillé et j'y retourne souvent, mais je n'ai pas du tout une passion pour l'Amérique, sinon j'y habiterais. Le fait de situer mes histoires à New York permet de mettre de la distance entre le quotidien et la fiction.

Journaliste : *Plusieurs de vos romans ont été adaptés au cinéma ou à la télévision. Avez-vous eu peur de voir vos histoires vous échapper ?*

Guillaume Musso : Non, il y avait plutôt une curiosité. D'ailleurs, je ne travaille jamais sur les adaptations, même si on me le propose. Je consacre tout mon temps à mes livres. C'est plus intéressant pour moi d'écrire une nouvelle histoire que de me replonger dans une autre où j'ai déjà donné une version que j'estime achevée.

Journaliste : *En dehors de la lecture et de l'écriture, quelles sont vos passions ?*

Guillaume Musso : L'art contemporain, l'art moderne. Et j'adore la création culinaire, l'inventivité que peuvent avoir certains chefs...

W ramach tej wiązki zadań, zdający najlepiej poradzili sobie z uzupełnieniem luki 3.2., która wymagała zrozumienia, skąd wzięły się pewne przyzwyczajenia pisarza Guillaume'a Musso. Właściwych odpowiedzi, wskazujących że chodzi o wykonywany przez niego w przeszłości zawód nauczyciela, udzieliło 60% absolwentów. Zadanie 3.3., w którym należało wpisać powód umieszczenia przez pisarza akcji jego powieści w Nowym Jorku, poprawnie rozwiązało 51% zdających. W pozostałych zadaniach wynik był znacznie niższy. Poprawnych odpowiedzi udzieliła mniej niż połowa licealistów. Luka 3.1. wymagała od

maturzystów wpisania, co spowodowało, że Guillaume Musso zaczął pisać książki. Właściwych odpowiedzi, wskazujących że powodem tym był wypadek samochodowy udzieliło 49% zdających. Najtrudniejsze okazało się zadanie 3.4. – 43 % poprawnych odpowiedzi. Aby prawidłowo uzupełnić tę lukę, trzeba było przede wszystkim zrozumieć, jaki jest stosunek Guillaume’a Musso do współpracy z filmowcami przy adaptacjach jego książek.

Poniżej przedstawione są odpowiedzi podane w zasadach oceniania jako **oczekiwane**.

Zadanie	Odpowiedź oczekiwana (1 pkt)
3.1.	un accident de voiture / un accident de route
3.2.	professeur / professeur d'économie / enseignant
3.3.	y a vécu / y a habité / a travaillé là-bas / y retourne souvent
3.4.	refuse de / ne veut pas / renonce à / ne consent pas à / n'est pas d'accord de / ne s'est pas décidé à

Należy jednak podkreślić, że odpowiedzi oczekiwane nie są jedynymi akceptowanymi przez egzaminatorów. W przypadku każdej jednostki w zasadach oceniania podany jest węższy lub szerszy zakres innych **akceptowanych** odpowiedzi, które występowały w pracach i zostały uznane przez egzaminatorów za merytorycznie poprawne, komunikatywne dla odbiorcy i spełniające wszystkie wymogi zadania.

Poniżej zaprezentowano przykład pracy, w której rozwiązania, choć różnią się od oczekiwanych, zostałyby ocenione na maksymalną liczbę punktów.

Przykład 1.

PORTRAIT DE L'ÉCRIVAIN	
Guillaume Musso a parcouru un long chemin. Influencé dans sa jeunesse par un livre d'une romancière anglaise, il s'est mis à l'écriture d'un roman à la suite de/d'	
3.1.	<u>un accident</u> _____ . Maintenant, il publie régulièrement ses livres en gardant certaines habitudes de sa vie de/d' 3.2. <u>prof</u> _____ .
Par exemple, sa journée de travail est bien organisée.	
L'action de plusieurs de ses romans se situe à New York car Guillaume Musso	
3.3.	<u>le connaît</u> _____ et en plus, il veut mettre de la distance entre le quotidien et la fiction. Évidemment, le cinéma n'a pas tardé à s'intéresser à ses best-sellers. Tout en acceptant les adaptations de ses romans, l'écrivain
3.4.	<u>n'est pas intéressé à</u> collaborer avec les cinéastes.

W zadaniu 3.1. najważniejsze było, że powodem zajęcia się pisarstwem przez Guillaume Musso był wypadek a nie inne wydarzenie, w związku z czym akceptowane było wpisanie *un accident*, z pominięciem określeń *de route* lub *de voiture*. W zadaniu 3.3., oprócz podanych oczekiwanych odpowiedzi akceptowane były takie, które były wnioskami z podanych w tekście faktów dotyczących pracy i częstych powrotów Guillaume Musso do Nowego Jorku: *le connaît*, *connaît New York* oraz *y habitait*. Skoro pracował w tym

mieście i często tam wraca można przyjąć, że w nim mieszkał i, że je zna. W zadaniu 3.4. zdający nie użył co prawda czasownika wyrażającego zdecydowaną odmowę współpracy z filmowcami, ale z wyrażenia *n'est pas intéressé à* wynika, że zdający wysłuchał uważnie wywiadu z Guillaume Musso i zinterpretował fragment wypowiedzi pisarza: *je ne travaille jamais sur les adaptations*, jako brak zainteresowania współpracą, co jest jednoznaczne z tym, że się na nią nie zgadza.

Należy jednak pamiętać, że akceptowanie różnorodnych odpowiedzi nie oznacza, że każda odpowiedź w jakikolwiek sposób nawiązująca do tekstu była uznawana za właściwą. Udzielona odpowiedź musiała przede wszystkim wskazywać, że zdający zrozumiał tekst, ale też musiała być tak sformułowana, żeby była jednoznaczna dla odbiorcy i nie naruszała żadnych reguł podanych w zasadach oceniania. Co to konkretnie oznacza? Przyjrzyjmy się bliżej, jakie błędy/usterki są dopuszczalne, a jakie wiążą się z utratą punktu.

Zgodność z tekstem

Polecenie do każdego zadania w obszarze rozumienia ze słuchu wyraźnie wskazuje, że udzielona odpowiedź musi być zgodna z nagraniem. Dlatego istotne jest uważne wysłuchanie go, określenie, do której jego części odnosi się każda luka, a następnie sformułowanie odpowiedzi w taki sposób, aby egzaminator nie miał wątpliwości, że ta odpowiedź jednoznacznie wynika z tekstu i nie zawiera elementów, które w nim nie występują. Przyjrzyjmy się dwóm przykładom realizacji zadania 3.3.

Przykład 2.

L'action de plusieurs de ses romans se situe à New York car Guillaume Musso
 3.3. aime cette ville et en plus, il veut mettre de la distance entre
 le quotidien et la fiction. Évidemment, le cinéma n'a pas tardé à s'intéresser à ses best-

Przykład 3.

L'action de plusieurs de ses romans se situe à New York car Guillaume Musso
 3.3. y a étudié et en plus, il veut mettre de la distance entre
 le quotidien et la fiction. Évidemment, le cinéma n'a pas tardé à s'intéresser à ses best-
 sellers. Tout en acceptant les adaptations de ses romans, l'écrivain

W obydwu przypadkach zdający nie otrzymał punktu za swoją odpowiedź. Fakt, że Guillaume Musso pracował w Nowym Jorku i powraca do tego miasta, nie oznacza, że je lubi. Wręcz przeciwnie, pisarz w wywiadzie stwierdza, że Ameryka go nie pasjonuje, bo gdyby tak było, to zamieszkałby tam. Obydwie powyższe odpowiedzi są więc niepoprawne, pierwsza ze względu na odniesienie do upodobania do miasta, natomiast druga ze względu na brak w nagraniu informacji o studiowaniu w Nowym Jorku.

W przypadku części zdających niezgodność odpowiedzi z tekstem mogła też wynikać na skutek użycia niewłaściwego wyrazu lub niewłaściwej formy gramatycznej. Przykładem może być tu uzupełnienie luki 3.3.

Przykład 4.

L'action de plusieurs de ses romans se situe à New York car Guillaume Musso
3.3. y habite et en plus, il veut mettre de la distance entre
le quotidien et la fiction. Évidemment, le cinéma n'a pas tardé à s'intéresser à ses best-

Zdający poprawnie ocenił, że chodzi o zamieszkiwanie przez pisarza w Nowym Jorku jednak użył czasownika *habiter* w czasie teraźniejszym, a to spowodowało, że jego odpowiedź nie mogła być uznana za poprawną.

Precyzja odpowiedzi

Ważnym aspektem, na który warto zwrócić uwagę uczniów, jest precyzja udzielonej odpowiedzi. Bardzo częstym błędem było uzupełnienie luki informacją, która wprawdzie nie jest sprzeczna z wysłuchanym tekstem, ale w niewystarczającym stopniu odzwierciedlała jego treść.

Zgodnie z zasadami oceniania w przypadku luki 3.2. oczekiwana odpowiedź powinna wskazywać na wykonywany wcześniej przez Guillaume'a Musso zawód nauczyciela. Jednak zdarzały się odpowiedzi, w których zdający odnosili się do pracy w szkole *travail au lycée / travail à l'école*. Takie uzupełnienie luki było za mało precyzyjne, jako że pracownikiem szkoły może być pedagog szkolny, psycholog, księgowy, dyrektor itp, a Musso był nauczycielem ekonomii. Inny przykład odpowiedzi uznanej za zbyt ogólną to *avant*. W tym przypadku w odpowiedzi nie występuje żaden element związany ze szkołą, a wyraz *avant* może odnosić się do różnych zawodów i nie wskazuje na zrozumienie tekstu.

Zadanie 3.4. wymagało określenia, jaki jest stosunek Guillaume'a Musso do współpracy z filmowcami. Aby odpowiedź była uznana za poprawną, uzupełnienie luki musiało wskazywać na jego odmowę współpracy z przedstawicielami przemysłu filmowego. Uzupełnienie luki wyrażeniem *n'a pas le temps de* było zdecydowanie nieprecyzyjną odpowiedzią, nie chodzi bowiem o brak czasu, ale brak chęci do współpracy. Pisarz stwierdza, że jego rola kończy się w momencie postawienia końcowej kropki w książce. Ciekawszy dla niego jest nowy projekt, nowa historia niż powrót do pracy nad czymś, co uznał już za zakończone.

Przykład 5.

le quotidien et la fiction. Évidemment, le cinéma n'a pas tardé à s'intéresser à ses best-sellers. Tout en acceptant les adaptations de ses romans, l'écrivain
3.4. n'a pas le temps de collaborer avec les cinéastes.

Dopasowanie odpowiedzi do otoczenia luki

Należy też pamiętać, że tekst i zadanie do niego stanowią integralną całość, więc równie ważne jak znalezienie właściwej informacji w tekście było dopasowanie odpowiedzi do otoczenia luki. Jeśli odpowiedź zdającego nie pasowała logicznie do fragmentu przed luką lub po luce, albo pokazywała, że zdający nie zrozumiał zdania, które uzupełnia, odpowiedź nie była uznawana za poprawną.

W przypadku zadania 3. warto w tym kontekście przyjrzeć się poniższym rozwiązaniom maturzystów.

Przykład 6.

Guillaume Musso a parcouru un long chemin. Influencé dans sa jeunesse par un livre d'une romancière anglaise, il s'est mis à l'écriture d'un roman à la suite de/d'

3.1. la publication. Maintenant, il publie régulièrement ses livres en gardant certaines habitudes de sa vie de/d' 3.2. _____.

Par exemple, sa journée de travail est bien organisée.

L'action de plusieurs de ses romans se situe à New York car Guillaume Musso

3.3. ne veut pas rapprocher et en plus, il veut mettre de la distance entre le quotidien et la fiction. Évidemment, le cinéma n'a pas tardé à s'intéresser à ses best-

Powyższe odpowiedzi do zadań są zupełnie niespójne z tym, co występuje przed luką i/lub po luce, i w związku z tym nie mogły być zaakceptowane jako poprawne rozwiązanie. W tym przypadku popełnione przez zdających błędy zaburzają odbiór informacji.

Wydaje się, że zdający, który wpisał w zadaniu 3.1. *la publication*, zrozumiał jedynie, że chodzi o książkę i uznał, że w lukę należy wpisać informację o jej opublikowaniu. Nie wiąże się to jednak logicznie z treścią zdania przed luką, w którym jest mowa o rozpoczęciu pisania jako konsekwencji pewnego wydarzenia, na co wskazuje wyrażenie przyimkowe *à la suite de*. Rozpoczęcie pisania książki nie może być konsekwencją jej opublikowania. Wpisanie w lukę 3.3. wyrażenia *ne veut pas rapprocher*, również nie jest logicznym uzupełnieniem luki, ponieważ jest synonimiczne do występującego po luce *veut mettre de la distance*.

Poprawność językowa

Kwestia jednoznaczności i komunikatywności dla odbiorcy jest kluczowa dla egzaminatora w sytuacji, kiedy zdający udzielają odpowiedzi zawierających błędy gramatyczne lub ortograficzne. Ponieważ sprawdzane jest przede wszystkim rozumienie tekstu, pewne błędy są dopuszczalne, ale nie mogą one wpływać negatywnie na przekazanie informacji lub powodować, że odpowiedź staje się niejasna. W przypadku języka francuskiego są to często błędy związane z użyciem rodzajników, przyimków lub liczby pojedynczej/mnogiej a także niektóre błędy składniowe.

W tegorocznym zadaniu przykładowe zaakceptowane odpowiedzi zawierające błędy to np. *l'accident de voiture* w luce 3.1. oraz *ne s'est pas décidé de* w luce 3.4.

Jednak bardzo często popełnione przez zdających błędy zakłócały komunikację i sprawiały, że udzielona odpowiedź stawała się niejasna, wieloznaczna lub wręcz niekomunikatywna i nie mogła być uznana za akceptowaną.

Przykłady takich błędów przedstawiono poniżej.

Przykład 7.

PORTRAIT DE L'ÉCRIVAIN

Guillaume Musso a parcouru un long chemin. Influencé dans sa jeunesse par un livre d'une romancière anglaise, il s'est mis à l'écriture d'un roman à la suite de/d'

3.1. voiture accident. Maintenant, il publie régulièrement ses livres en gardant certaines habitudes de sa vie de/d' 3.2. professeur économique

Par exemple, sa journée de travail est bien organisée.

L'action de plusieurs de ses romans se situe à New York car Guillaume Musso

3.3. ya habite et en plus, il veut mettre de la distance entre le quotidien et la fiction. Évidemment, le cinéma n'a pas tardé à s'intéresser à ses best-sellers. Tout en acceptant les adaptations de ses romans, l'écrivain

Odpowiedź wpisana w lukę 3.1. nie może być uznana za poprawną, gdyż w języku francuskim określenie wypadku jako „samochodowy” powinno znajdować się po rzeczowniku a słowo *voiture* musi być poprzedzone przyimkiem *de*. Jeśli, tak jak widzimy to w podanym przykładzie, słowo *accident* następuje po słowie *voiture*, to zgodnie ze składnią francuską, w której okolicznik występuje po rzeczowniku określa ono rodzaj/wygląd samochodu, co zupełnie zaburza logikę/rozumienie wypowiedzi. Być może zdający chciał przekazać informację o niesprawnym samochodzie. Poza tym, przed rzeczownikiem brakuje rodzajnika, a w tym miejscu nie można go opuścić.

W zadaniu 3.2. zastąpienie wyrażenia „d'économie” słowem „économique” zmienia sens odpowiedzi, gdyż zamiast nazwy przedmiotu, którego uczył Guillaume Musso jako profesor mamy przymiotnik określający go jako rodzaj profesora, na dodatek nielogiczny w stosunku do człowieka.

W zadaniu 3.3. brak akcentu nad „e” w napisanej przez zdającego formie czasownika *habiter* powoduje zmianę formy gramatycznej wyrazu (zamiast imiesłowu czasu przeszłego jest forma trzeciej osoby liczby pojedynczej czasu teraźniejszego). Poprzedza ją co prawda czasownik *a*, który byłby traktowany jako posiłkowy w przypadku gdyby następowało po nim *habité*, ale egzaminator nie może sam decydować, czy zdający chciał wpisać w lukę czasownik w czasie przeszłym czy teraźniejszym. Zmiana znaczenia wyrazu powoduje zaburzenie komunikacji i skutkuje nieprzyznaniem punktu za to zadanie.

W zakresie poprawności ortograficznej podejście do popełnianych przez zdających błędów jest podobne, ale należy pamiętać, że zgodnie z *Informatorem o egzaminie maturalnym od roku szkolnego 2022/2023* w przypadku wyrazów o wysokiej frekwencji może być wymagana pełna poprawność zapisu. W omawianym zadaniu dotyczyło to między innymi takich wyrazów jak np. *voiture* (3.1.); *professeur* (3.2.); *d'accord* (3.4.). Nie były w nich dopuszczalne żadne błędy ortograficzne.

W wyrazach o niższej frekwencji, akceptowane były błędy, które nie wpływały na zrozumienie tekstu przez odbiorcę (np. *un accident d'une voiture* w 3.1.). Nie były natomiast dopuszczalne żadne błędy zmieniające znaczenie wyrazu, np. *accidenté* zamiast *accident*

w 3.1.; *enseignent* zamiast *enseignant* w 3.2.; *y a venu* zamiast *y a vécu* w 3.3.; *ne peut pas* zamiast *ne veut pas* w 3.4. lub powodujące niejednoznaczność odpowiedzi w inny sposób.

Podsumowanie

Zadania sprawdzające rozumienie i przetwarzanie wypowiedzi ustnych mają zweryfikować, na ile skutecznie maturzysta potrafi przetworzyć komunikat w języku francuskim, uzupełniając luki w krótkim tekście. Poniżej zamieszczone zostały porady, które wskażą strategię rozwiązywania zadań oraz podpowiedzą, jak unikać błędów językowych i błędów zapisu w uzupełnianych lukach.

Podczas egzaminu zdający powinien:

- przed wysłuchaniem nagrania – uważnie przeczytać polecenie do zadania oraz treść zadania, zwrócić uwagę na jego tematykę, zastanowić się, na jakie informacje z wypowiedzi należy zwrócić szczególną uwagę podczas słuchania nagrania
- podczas pierwszego słuchania – uważnie wysłuchać wypowiedzi; luki są najczęściej umieszczone zgodnie z chronologią tekstu, więc na poszukiwane informacje należy zwracać uwagę po kolei, i po znalezieniu odpowiedzi do pierwszej luki przenosić uwagę na drugą i następne
- podczas drugiego słuchania – skupić się na wysłuchaniu tych informacji, których nie udało się znaleźć / zanotować za pierwszym razem, i jednocześnie sprawdzić, czy już zapisane odpowiedzi są zgodne z nagraniem
- po zakończeniu nagrania – sprawdzić, czy w zapisie nie ma błędów, które mogłyby spowodować zaburzenie komunikacji, oraz czy wpisana odpowiedź łączy się logicznie i gramatycznie z otoczeniem luki.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka francuskiego pozwala na sformułowanie następujących rad dotyczących pracy z maturzystami w kolejnych latach:

- ❖ Zadania otwarte stanowią dla maturzystów większe wyzwanie niż zadania zamknięte – dla uczących się języka obcego samodzielne sformułowanie odpowiedzi jest trudniejsze od wybrania jednej z podanych już opcji. Wskazane jest zatem, aby podczas zajęć lekcyjnych użycie języka obcego dominowało nad użyciem języka polskiego. Nauczyciel powinien tak dobierać zadania, by uczniowie stosowali poznawane struktury i wyrażenia w sposób czynny. Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że ich odpowiedzi w zadaniach otwartych muszą być nie tylko zgodne z tekstem, ale też jak najbardziej precyzyjne.
- ❖ Nowy typ zadania na poziomie rozszerzonym: rozpoznawanie informacji wyrażonych pośrednio oraz znaczeń przenośnych sprawił kłopot zdającym. Pomocna w rozwiązywaniu tego typu zadań jest niewątpliwie znajomość słownictwa. Oprócz znaczenia bezpośredniego słów należałoby podawać uczniom ich znaczenia niedosłowne oraz ćwiczyć rozumienie słów i wyrażen w takich znaczeniach.
- ❖ Większość maturzystów dobrze poradziła sobie z wyciąganiem wniosków, kolejną nową umiejętnością sprawdzaną od 2023 r. na egzaminie maturalnym. Wnioskowanie wymaga od uczniów „czytania między wierszami” i wyciągania wniosków na podstawie własnych doświadczeń i wskazówek/dowodów z tekstu. Nauczyciel powinien zachęcać uczniów do zadawania pytań i formułowania przewidywań przed czytaniem i w trakcie czytania, wykorzystując ich wcześniejszą wiedzę oraz informacje przedstawione w tekście, aby zinterpretować właściwie to, co nie zostało powiedziane bezpośrednio.
- ❖ Układanie wydarzeń w porządku chronologicznym nie było dla zdających szczególnie trudne, choć niektórzy z nich mylili kolejność, w jakiej informacje pojawiały się w tekście z porządkiem chronologicznym. Kolejność następowania po sobie wydarzeń można ustalić, odszukując w tekście określenia czasu np. zanim, wcześniej, następnie itp. Należałoby wzbogacać słownictwo uczniów o te określenia.
- ❖ Na poziomie rozszerzonym dość trudne okazało się zadanie sprawdzające rozpoznawanie związków między poszczególnymi częściami tekstu. Wyraźnie widać, że maturzyści uzyskują niższe wyniki, kiedy rozwiązanie zadania wymaga zrozumienia dłuższego fragmentu tekstu lub logicznego połączenia informacji z kilku zdań. Należy zwracać uwagę uczniów na różnorodne rodzaje związków w tekście, np. typowe wyrażenia, które wskazują na kontynuację myśli, wprowadzają przeciwny punkt widzenia lub zapowiadają ilustrację jakiegoś problemu przykładem. Aby doskonalić umiejętności uczniów, warto też przygotować ćwiczenia polegające na układaniu fragmentów tekstu we właściwej kolejności oraz łączeniu różnych części tekstu w logiczną całość, np. za pomocą wskaźników zespolenia (tzw. *connecteurs logiques*). W ten sposób uczniowie nie tylko rozwiną swoją świadomość tego, czym jest tekst i co sprawia, że stanowi spójną całość, ale może to także wpłynąć pozytywnie na przykład na jakość tworzonych przez nich tekstów własnych.
- ❖ Zadania sprawdzające znajomość środków językowych od lat są największym wyzwaniem dla maturzystów przystępujących do egzaminu na poziomie rozszerzonym. Wielu

zdających uzyskuje niskie wyniki, a czasem nie podejmuje nawet próby rozwiązania tych zadań. Wskazywać to może na zbyt duże skupienie się na lekcjach na umiejętnościach receptywnych i mniej intensywną pracę nad jakością języka uczniów. Tymczasem brak znajomości podstawowych struktur gramatycznych lub ograniczony zasób słownictwa może wpływać nie tylko na wynik osiągnięty przez maturzystów w zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych, ale bardzo często pośrednio powoduje też błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie słuchanych oraz pisanych tekstów. Staje się też poważną przeszkodą w stworzeniu poprawnej, logicznej, wyczerpującej wypowiedzi pisemnej.

- ❖ Biorąc pod uwagę ograniczony zasób słownictwa, którym dysponują zdający (szczególnie ci, którzy przystępują do egzaminu na poziomie rozszerzonym), można stwierdzić, że wskazane byłyby dodatkowe ćwiczenia syntaktyczne polegające na kształtowaniu umiejętności konstruowania zdania tak, aby najtrafniej wyrażało ono pożądaną myśl. W procesie edukacyjnym szczególny nacisk należy położyć na ćwiczenia wzbogacające zasób słownictwa, np. słowotwórstwo, stosowanie wyrazów o znaczeniu przeciwnym i wyrazów bliskoznacznych, zastępowanie struktur o wysokim stopniu pospolitości.